

COI Focus

SOEDAN

Algemene situatie in Khartoem

26 september 2022 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding.....	4
1. Geografie en bevolking.....	5
2. De militaire machtsovername.....	5
3. Huidige situatie	7
4. Actoren van geweld.....	11
5. Aard van het geweld.....	13
5.1. Aantal incidenten	13
5.2. Aard van de incidenten	14
6. Doelwitten van het geweld.....	16
6.1. Data	16
6.2. Analyse	17
7. Impact op het dagelijks leven in de hoofdstad	20
Samenvatting	23
Bibliografie.....	24

Lijst van afkortingen

ACJPS	African Centre for Justice and Peace Studies
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AP	Associated Press
ARC	Asylum Research Centre
AU	Afrikaanse Unie
CCSD	Central Committee of Sudanese Doctors
CID	Central Investigation Department
CRP	Central Reserve Police
CSP	Community Service Police
DBA	Darfur Bar Association
ELC	Emergency Lawyers Committee
ERC	Empowerment Removal Committee
FFC	Forces for Freedom and Change
GIS	General Intelligence Service
HRW	Human Rights Watch
ICG	International Crisis Group
IGAD	Intergovernmental Authority on Development
MI	Military Intelligence
NISS	National Intelligence and Security Service
PLACE	People's Legal Aid Centre
RFI	Radio France internationale
RSF	Rapid Support Forces
SAF	Sudanese Armed Forces
SPA	Sudanese Professional Association
SPF	Sudan Police Forces
UNAMID	African Union/United Nations Hybrid operation in Darfur
UNHRC	United Nations Human Rights Council
UNITAMS	United Nations Integrated Transition Assistance Mission in Sudan
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
VN	Verenigde Naties
WFP	World Food Programme

Inleiding

Dit onderzoek maakt een stand van zaken op over de algemene situatie in Khartoem. Dit rapport is een update van de COI Focus *Soedan. Stand van zaken na de militaire coup van 25 oktober 2021* van 24 januari 2022. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de periode van 1 februari tot september 2022. Het onderzoek werd afgesloten op 16 september 2022.

De analyse bestaat uit zeven delen. Het eerste deel bakent de geografische omvang van deze Focus af. Deel twee en drie gaan in op de militaire machtsovername van oktober 2021 en de huidige situatie in de hoofdstad. Daarna worden achtereenvolgens de actoren, de aard en de doelwitten van het geweld besproken. Deel zeven gaat in op de impact van de eerder besproken gebeurtenissen op het dagelijks leven van de burgers in de hoofdstad.

In deze Focus duidt de term veiligheidstroepen op de Sudanese Armed Forces (SAF), de Military Intelligence (MI), de Rapid Support Forces (RSF), de General Intelligence Service (GIS) en de politie.

Cedoca baseerde zich voor dit onderzoek op een groot aantal publiek beschikbare lokale en internationale bronnen. Naast Soedanese kranten en nieuwssites, zoals Sudan Tribune en Radio Dabanga, werden verschillende internationale media geraadpleegd, waaronder Al Jazeera, the Guardian en BBC. Cedoca deed verder een beroep op de publicaties van uiteenlopende internationale niet-gouvernementele organisaties (ngo's) zoals Human Rights Watch (HRW) en International Crisis Group (ICG), alsook op gouvernementele bronnen zoals het Algemeen Ambtsbericht van het Nederlandse ministerie voor Buitenlandse Zaken en intergouvernementele bronnen zoals rapporten van de VN-Veiligheidsraad.

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profitorganisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data bij een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties. Voor Soedan zijn dat onder meer de African Union/United Nations Hybrid operation in Darfur (UNAMID), de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), Radio Dabanga, Al Rakoba, Sudan Tribune en het Darfur Relief and Documentation Centre. De databank is publiek beschikbaar op de website van ACLED en wordt voortdurend aangevuld en bijgewerkt wanneer nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident) aan het licht komt.¹ De cijfers van ACLED die Cedoca in deze COI Focus gebruikt zijn opgevraagd op 14 september 2022. De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer.² ACLED wijst erop dat de verzamelde gegevens in zekere mate de prioriteiten van de verslaggeving door media en organisaties weerspiegelen en dat een onderschatting van het geweld zodoende mogelijk is.³

In zijn *Codebook* licht ACLED de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁴ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Soedan voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

¹ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

² ACLED, 10/04/2019, [url](#)

³ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

⁴ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

1. Geografie en bevolking

Er is een gebrek aan betrouwbare bevolkingsgegevens voor Soedan. Volgens de gegevens van de Wereldbank telt Soedan 42.813.238 inwoners in 2019.⁵

De grootste stedelijke agglomeratie van Soedan bevindt zich rondom de hoofdstad Khartoem, aan de samenvloeiing van de Blauwe en de Witte Nijl, en behelst ook Noord-Khartoem (of Bahri), op de noordelijke oever van de Blauwe Nijl en de oostelijke oever van de Nijl, en Omdurman, op de westelijke oever van de Nijl.⁶ In deze Focus verwijst Khartoem naar het conglomeraat van Omdurman, Bahri en Khartoem. Schattingen over het aantal inwoners van de Soedanese hoofdstad variëren tussen vijf tot acht miljoen inwoners.⁷

Figuur 1: Khartoum, Sudan (Google Maps)⁸

2. De militaire machtsovername

Na de militaire staatsgreep in Soedan op 25 oktober 2021 onder leiding van luitenant-generaal Abdel Fattah al-Burhan, het uitroepen van de nationale noodtoestand en de arrestatie van de civiele premier Abdalla Hamdok en enkele vooraanstaande hoge functionarissen van de Forces for Freedom and Change (FFC), gaan demonstranten in heel Khartoem de straat op. Ze worden geconfronteerd met

⁵ World Bank, s.d., [url](#)

⁶ World Population Review, 16/06/2018, [url](#); IDS (Osman S.M. et al.), 02/2020, pp. 2-4, [url](#)

⁷ UK Home Office, 11/2018, p. 9, [url](#); IDS (Osman S.M. et al.), 02/2020, p. 1, [url](#); Le Monde, 04/09/2022, [url](#)

⁸ Google Maps, s.d., [url](#)

soldaten van de SAF en de RSF⁹ in de hoofdstad, en paramilitairen van de Central Reserve Police (CRP).¹⁰

Arrestaties van politieke en mensenrechtenactivisten, journalisten, advocaten, leden van lokale *resistance committees* of verzetscomités¹¹ en demonstranten vinden plaats in Khartoem en andere steden, ook in de perifere gebieden Darfoer en de Two Areas (Blauwe Nijl en Zuid-Kordofan).¹² Daarnaast arresteert het leger meer dan 100 regeringsofficieren en politici.¹³

In november 2021 zijn er zo goed als dagelijks demonstraties, waarbij de veiligheidsdiensten gewelddadig optreden tegen de vreedzame betogers. In de eerste maand loopt het dodental ten gevolge van het gewelddadig neerslaan van de betogingen door de veiligheidsdiensten op tot 41.¹⁴

Abdalla Hamdok tekent op 21 november 2021 een overeenkomst met het leger waarop hij opnieuw wordt aangesteld als premier.¹⁵ Grote demonstraties, de zogenaamde *Marches of the Millions*, blijven elkaar opvolgen. Daarbij treden de veiligheidstroepen repressief op.¹⁶ Naast dodelijk geweld, massale arrestaties van oppositie en betogers en het afsluiten van telefoonlijnen en internet, maken veiligheidstroepen zich ook schuldig aan verkrachting.¹⁷

Op 24 december 2021 vaardigt al-Burhan een noodverordening uit waarin het leger, de RSF, de politie en GIS vergaande bevoegdheden krijgen om personen en gebouwen te onderzoeken, bewegingsvrijheid te reguleren en goederen en eigendommen in beslag te nemen. Deze verordening verleent de veiligheidsdiensten immuniteit en herstelt de arrestatiebevoegdheden van de GIS.¹⁸

Zowel HRW, het ELC als Redress, een internationale mensenrechtenorganisatie, halen aan dat het aantal willekeurige arrestaties en gedwongen verdwijningen van demonstranten na de verordening van 24 december 2021 sterk toeneemt.¹⁹ Het Emergency Lawyers Committee (ELC), dat pro-bono juridische diensten verleent aan gedetineerde anti-coup-demonstranten, stelt dat veiligheidsagenten de huizen van activisten en demonstranten bestormen, hen ontvoeren en incommunicado vasthouden in geheime detentiecentra. Volgens Mohamad Osman, Soedan-onderzoeker bij HRW, ondervraagt en martelt het Central Investigation Department (CID)²⁰ activisten om informatie te geven over hun collega's in de verzetscomités.²¹ Volgens het Algemeen Ambtsbericht over Soedan van augustus 2022 zijn de detenties en buitengerechtelijke executies sindsdien gericht. Voorheen was er volgens een door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken geciteerde anonieme bron vooral sprake van willekeurige detenties en executies aangezien het leger niet opgeleid is om mensen te surveilleren. De GIS is dat wel en is overal aanwezig. Het aantal doden bij het optreden tegen de demonstranten neemt

⁹ Hoewel de RSF eerst vooral actief waren in Darfoer, worden ze nu overal ingezet in Soedan, ook in Khartoem. Ministerie van Buitenlandse Zaken - Nederland, 08/2022, p. 40, [url](#)

¹⁰ ACLED (Watson D.), 29/10/2021, [url](#); HRW (Osman M.), 29/10/2021, [url](#)

¹¹ De macht om mensen op straat te mobiliseren, lijkt voornamelijk te berusten bij de verzetscomités. Zij speelden een belangrijke rol in de opstand van 2019 en verzetten zich sinds de staatsgreep van 25 oktober 2021 fel tegen onderhandelingen met de Soedanese generaals en tegen elke toekomstige rol van het leger in de politiek. De door jongeren geleide comités hebben de onderlinge coördinatie verbeterd sinds de omverwerping van voormalig president Omar al-Bashir. De losse *bottom-up*-structuren en uiteenlopende standpunten maken het ingewikkeld voor de verzetscomités om op te treden als politieke actoren. ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#)

¹² Radio Dabanga, 07/11/2021, [url](#); RSF, 05/11/2021, [url](#); MENA Solidarity Network, 05/11/2021, [url](#); Radio Dabanga, 03/11/2021, [url](#); Radio Dabanga, 01/11/2021, [url](#)

¹³ AP News, 08/11/2021, [url](#)

¹⁴ AP News, 23/11/2021, [url](#)

¹⁵ BBC, 21/11/2021, [url](#); AP News, 22/11/2021, [url](#)

¹⁶ Deutsche Welle, 14/12/2021, [url](#); Foreign Policy, 07/01/2022, [url](#)

¹⁷ Le Point, 29/12/2021, [url](#); AP News, 21/12/2021, [url](#)

¹⁸ UNSC, 02/03/2022, pp. 2-3, [url](#)

¹⁹ HRW, 28/04/2022, [url](#); The New Arab, 06/05/2022, [url](#); REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

²⁰ Het CID, ook wel bekend als de Federale Opsporingspolitie, is een politieafdeling die gespecialiseerd is in het onderzoeken van grote misdrijven. Al Jazeera (Nashed M.), 10/05/2022, [url](#)

²¹ The New Arab, 06/05/2022, [url](#)

af, voldoende om de internationale gemeenschap niet te veel tegen de haren in te strijken en toch de demonstranten zoveel mogelijk te intimideren, aldus een anonieme bron aangehaald in het Algemeen Ambtsbericht.²²

Op 2 januari 2022, na een nieuwe episode van dodelijk geweld door veiligheidstroepen tegen vreedzame betogende burgers, treedt premier Abdalla Hamdok af.²³ Tijdens een televisieoptreden diezelfde dag verklaart hij dat hij er niet in geslaagd is een compromis te vinden tussen de heersende generaals en de prodemocratische groepen. De protestbeweging dringt aan op een volledige burgerregering om de overgang te leiden. De generaals wijzen deze eis af en willen de macht enkel overdragen aan een gekozen regering.²⁴

Het hoofd van de United Nations Integrated Transition Assistance Mission in Sudan (UNITAMS), Volker Perthes, start in januari 2022 met een reeks consultaties met een breed scala aan belanghebbenden.²⁵ Daags na de aankondiging van het initiatief verwerpt een van de belangrijkste prodemocratische groepen, de Sudanese Professional Association (SPA)²⁶, het idee van de VN.²⁷ De centrale raad van de FCC verklaart op 16 januari 2022 wel in te gaan op de uitnodiging van UNITAMS. In het visiedocument, dat de FCC die dag aan UNITAMS overhandigt, stelt de groep dat het beëindigen van het militaire bewind de enige uitweg uit de crisis is.²⁸ Soedanese verzetscomités uit alle delen van Soedan werken aan een politiek handvest met een gemeenschappelijk standpunt.²⁹ Tijdens een eerste ontmoeting met UNITAMS onderstrepen ook zij de noodzaak van een puur burgerlijk bestuur en de volledige uitsluiting van het leger in de politiek.³⁰

Half januari 2022 kondigen de autoriteiten aan dat ze een antiterrorismemacht opzetten om de veiligheidsproblemen van de protesten het hoofd te bieden.³¹

3. Huidige situatie

Op 9 februari 2022 volgt een nieuwe ronde van arrestaties gericht tegen vooraanstaande politieke figuren in Soedan, aldus Radio France internationale (RFI). Onder meer de voorzitter van de Empowerment Removal Committee (ERC)³², een taskforce die optrad tegen bureaucraten die banden

²² Ministerie van Buitenlandse Zaken - Nederland, 08/2022, p. 39, [url](#)

²³ Jeune Afrique, 03/01/2022, [url](#)

²⁴ Al Jazeera, 03/01/2022, [url](#)

²⁵ Sudan Tribune, 13/01/2022, [url](#)

²⁶ De SPA zijn een verbond van vakbonden die een belangrijke rol gespeeld hebben in de protesten eind 2018 en 2019 die tot de val van voormalig president Omar al-Bashir geleid hebben.

²⁷ AP News, 09/01/2022, [url](#)

²⁸ Al Jazeera, 16/01/2022, [url](#); Radio Dabanga, 17/01/2022, [url](#)

²⁹ Na paar maanden van uitgebreid overleg worden twee handvesten verspreid in maart 2022: het Revolutionary Charter for People's Power dat door de verzetscomités in zo'n vijftien staten in Soedan is ondertekend en het Charter for the Establishment of the People's Authority, uitgevaardigd door de verzetscomités van Khartoem. TIMEP, 07/09/2022, [url](#)

³⁰ Radio Dabanga, 17/01/2022, [url](#)

³¹ Al Jazeera, 05/01/2022, [url](#); AP News, 18/01/2022, [url](#); BBC, 23/01/2022, [url](#)

³² Het Empowerment Removal Committee is belast met de ontmanteling van het voormalige regime en het beëindigen van de empowerment van de Soedanese islamisten in de afgelopen 30 jaar. Verschillende leden van de commissie worden in februari 2022 opgepakt. De ontslagen die de taskforce bij de centrale bank, de rechterlijke macht en het ministerie van Buitenlandse Zaken had uitgevaardigd, zijn sindsdien ongedaan gemaakt. Ook veel van de in beslag genomen activa zijn teruggegeven aan loyalisten van het voormalige regime van al-Bashir. Radio Dabanga, 02/03/2022, [url](#); Sudan Tribune, 06/03/2022, [url](#)

hadden met de afgezette leider Omar al-Bashir, en voormalig minister Khaled Omar worden opgepakt.³³

Het exacte aantal gedetineerden is midden februari 2022, net als gedurende de hele verslagperiode, onduidelijk. Volgens de Darfur Bar Association (DBA) worden meer dan 200 activisten en protestleiders vastgehouden in de Soedanese hoofdstad.³⁴ RFI, Radio Dabanga en Sudan Tribune schrijven die maand dat meer dan honderd activisten worden vastgehouden in de Soba-gevangenis³⁵ in Khartoem, de meeste zonder dat er een aanklacht tegen hen is ingediend. De meesten van hen komen uit de verzetscomités, het speerpunt van de anti-coup-protesten.³⁶ Deze politieke gevangenen gaan in februari 2022 in hongerstaking uit protest tegen hun voortdurende detentie.³⁷ Daarnaast zou volgens RFI sprake zijn van 2.000 gedwongen verdwijningen^{38,39} Radio Dabanga meldt 40 vermisten onder demonstranten en tegenstanders van de militaire regering in februari 2022, naast 2.500 gewonden, gaande van lichte verwondingen tot het verlies van ledematen en oogletsels.⁴⁰

Adama Dieng, de VN-expert op het gebied van mensenrechten in Soedan, arriveert op 21 februari 2022 in Khartoem.⁴¹ De dag daarop laten de Soedanese autoriteiten ongeveer 40 politieke gevangenen vrij. Radio Dabanga stelt dat deze actie door velen bekritiseerd wordt als een poging om de VN-expert en de internationale gemeenschap te misleiden en wijst erop dat meer dan 200 politieke gedetineerden nog steeds worden vastgehouden, vaak zonder duidelijke aanklacht of toegang tot advocaten.⁴² Het ELC meldt diezelfde week de vrijlating van nog eens 36 gedetineerden uit de Soba-gevangenis en de Omdurman-vrouwengevangenis. Ze concluderen dat zo'n 70 gedetineerden zijn vrijgelaten maar dat meer dan 120 gedetineerden nog vastzitten in verschillende gevangenissen en detentiecentra.⁴³ Op 24 februari 2022 bericht Reuters dat de autoriteiten 115 van de 135 vastgehouden anti-coup-demonstranten vrijlaten na een wekenlange detentie. Advocaten zeggen dat de arrestanten demonstranten, leden van wijkverzetscomités, vakbondsleden en politici zijn, sommigen gearresteerd tijdens protesten en anderen uit hun huizen en andere locaties gehaald. Nog steeds zitten topfunctionarissen van de civiel-militaire overgangsregering vast op beschuldiging van corruptie, evenals demonstranten die worden beschuldigd van het doden van een politiebrigadegeneraal.⁴⁴

Ondanks de vrijlatingen in februari 2022, gaan veiligheidsdiensten door met arrestaties. Volgens Darfur24 arresteren de veiligheidstroepen 77 betogers op 28 februari 2022 in de hoofdstad Khartoem.⁴⁵

In maart 2022 doen Soedanese veiligheidstroepen een inval in de gebouwen van de commissie die onderzoek doet naar het bloedbad van demonstranten in juni 2019 in de hoofdstad Khartoem waardoor de commissie noodgedwongen de operaties stillet.⁴⁶

De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN Michelle Bachelet spreekt in maart 2022 haar diepe bezorgdheid uit over het gebruik van buitensporig geweld tegen de anti-coupdemonstranten en

³³ AP, 11/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 13/02/2022, [url](#)

³⁴ AP, 11/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 13/02/2022, [url](#)

³⁵ De Soba-gevangenis is midden februari 2022 in het nieuws nadat gedetineerden een hongerstaking beginnen tegen hun voortdurende detentie zonder juridische aanklacht. Radio Dabanga, *Detainees released during UN expert visit ...*, 22/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 23/02/2022, [url](#)

³⁶ Sudan Tribune, 17/02/2022, [url](#)

³⁷ Radio Dabanga, 18/02/2022, [url](#)

³⁸ RFI doelt hier op (veelal) kortere aanhoudingen van demonstranten zonder contact met advocaat en familie.

³⁹ RFI, 09/02/2022, [url](#)

⁴⁰ Radio Dabanga, *Detainees released during UN expert visit ...*, 22/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 23/02/2022, [url](#)

⁴¹ AP, 21/02/2022, [url](#)

⁴² Radio Dabanga, *Detainees released during UN expert visit ...*, 22/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 23/02/2022, [url](#)

⁴³ Radio Dabanga, 23/02/2022, [url](#)

⁴⁴ Reuters, 24/02/2022, [url](#)

⁴⁵ Darfur24, 01/03/2022, [url](#)

⁴⁶ Al Jazeera, 09/03/2022, [url](#)

verwijst daarbij naar een breed scala aan mensenrechtenschendingen in een context van totale straffeloosheid. De Hoge Commissaris meldt 25 incidenten van seksueel geweld tegen vrouwen, meisjes en mannen sinds 25 oktober 2021. Munitie en oorlogswapens worden rechtstreeks tegen demonstranten gebruikt. Traangasgranaten worden doelgericht op hoofden en lichamen afgevuurd. Bachelet verklaart tevens gealarmeerd te zijn door de aanvallen op ziekenhuizen, medische voorzieningen en aanvallen op medisch personeel. Het patroon van gerichte willekeurige arrestaties⁴⁷ en detentie van prominente protestorganisatoren en demonstranten tijdens protesten, bij hen thuis of - in sommige gevallen - in ziekenhuizen, is zorgwekkend, aldus Bachelet. Ze verwelkomt daarnaast de vrijlating van 115 mensen tijdens het bezoek van Adama Dieng maar benadrukt dat het Joint Human Rights Office meldt dat tussen 25 oktober 2021 en 3 maart 2022 meer dan 1.000 mensen zijn gearresteerd wegens verzet tegen de staatsgreep en de gevolgen ervan.⁴⁸

Op 22 en 23 maart 2022 blokkeren demonstranten de straten van Khartoem, Noord-Khartoem (Bahri) en Omdurman op *The Day of the Barricades*. Het verkeer in Khartoem komt vrijwel tot stilstand nadat demonstranten barricades opwerpen als onderdeel van deze actie.⁴⁹

Begin april 2022 dreigt al-Burhan het hoofd van UNITAMS, Volker Perthes, het land uit te zetten. Hij beschuldigt Perthes van het overschrijden van het mandaat van de VN-missie en inmenging in interne aangelegenheden. Deze kritiek volgt op de briefing van het hoofd van UNITAMS aan de VN-Veiligheidsraad over de verslechterende economische, humanitaire en veiligheidssituatie in Soedan.⁵⁰

De demonstraties in Soedan tegen de militaire bezetting bereiken een nieuw niveau van betrokkenheid op 6 april 2022 met duizenden demonstranten in de straten van de hoofdstad Khartoem, alsook in vijftien verschillende staten in het hele land. De *Earthquake*, zoals de landelijke betoging genoemd wordt, herdenkt 6 april 2019 en het begin van de sit-in die voormalig president Omar al-Bashir omver wierp. Het Central Committee of Sudanese Doctors (CCSD)⁵¹, een medische groep die het aantal slachtoffers van demonstraties opvolgt, bevestigt die dag de dood van één demonstrant en minstens 78 gewonden als gevolg van repressie van de veiligheidstroepen.⁵²

Radio Dabanga schrijft midden april 2022 dat het terreurbewind en buitensporig geweld tegen demonstranten bedoeld is om jongeren en hun ouders bang te maken zodat ze niet meer op straat komen.⁵³ Ook Al Jazeera haalt aan dat geweld en arrestaties gebruikt worden om activisten het zwijgen op te leggen en hun bijdrage aan het verzet te smoren.⁵⁴

Deze tactieken lijken effectief. Eind mei 2022 schrijft The Guardian dat de grote demonstraties die volgden op de staatsgreep van 25 oktober 2021 zijn vervangen door een campagne van pop-upprotesten, graffiti, ronddelen van folders en demonstraties die slechts enkele uren eerder worden aangekondigd op sociale media. Het ritme van de protesten is onregelmatig maar de demonstranten zijn voorbereid: ze gebruiken een bakpoederoplossing en mondkmaskers tegen traangas, veiligheidsbrillen en helmen tegen kogels, motoren die stand-by zijn om de gewonden op te halen en naar plaatselijke klinieken te brengen. De onrust in mei 2022 beperkt zich volgens de Britse krant tot grotere steden en mobiliseert zelfs in Khartoem geen massa volk meer. Prodemocratische activisten

⁴⁷ Willekeurige arrestaties van demonstranten met het doel mensen af te schrikken om deel te nemen aan betogingen.

⁴⁸ Radio Dabanga, 08/03/2022, [url](#)

⁴⁹ Radio Dabanga, 23/03/2022, [url](#)

⁵⁰ Radio Dabanga, 02/04/2022, [url](#)

⁵¹ Het CCSD is een professionele organisatie van artsen die nauw samenwerkt met de verzetscomités. Aanvankelijk maakt het CCSD deel uit van de SPA, tot deze als gevolg van interne conflicten opsplijste. MEMO, 04/07/2020, [url](#)

⁵² Ayin Network, 08/04/2022, [url](#)

⁵³ Radio Dabanga, 18/04/2022, [url](#)

⁵⁴ Al Jazeera, 22/04/2022, [url](#)

beweren op hun beurt dat een dergelijke schijnbare apathie bedrieglijk is en dat ze wel degelijk steun genieten van de bevolking.⁵⁵

Willekeurige arrestaties en arbitraire vasthoudingen en vrijlatingen maken een duidelijk beeld op het precieze aantal gedetineerden onmogelijk. Eind april 2022 worden enkele prominente gevangenen vrijgelaten.⁵⁶ Op 9 mei 2022 laten de Soedanese autoriteiten opnieuw zeventien politieke gevangenen vrij, voornamelijk uit de Soba-gevangenis. Radio Dabanga wijst op meer dan 70 gedetineerden die nog worden vastgehouden.⁵⁷ De vrijlatingen moeten dienen als vertrouwenswekkende maatregel voorafgaand aan een geplande nationale dialoog met de politieke oppositie, bemiddeld door UNITAMS, de Afrikaanse Unie (AU) en de Intergovernmental Authority on Development (IGAD). Ondanks de vrijlatingen, blijven veiligheidsagenten hard optreden tegen de prodemocratische beweging. Zo arresteerden veiligheidsdiensten 25 demonstranten tijdens betogingen op 5 mei 2022.⁵⁸ Daarnaast meldt het ELC dat de autoriteiten op donderdag 12 mei 2022 een uitgebreide detentiecampagne tegen activisten in Khartoem en El Gezira lanceren. In een paar dagen tijd worden zo'n 40 mensen opgepakt en vastgehouden in Khartoem, de meesten in de populaire wijken Burri en Ed Deim waaronder veel advocaten en studenten.⁵⁹

Op 29 mei 2022 heft al-Burhan per decreet de noodtoestand op. Er komen zo'n 125 politieke gevangenen vrij na maanden van willekeurige detentie onder de noodtoestand.⁶⁰ Toch verklaart het ELC begin juni 2022 dat nog steeds meer dan 90 mensen worden vastgehouden in de gevangenissen van Soba en Rabak.⁶¹

De *March of the Millions* van 30 juni 2022 wordt de dodelijkste demonstratie sinds de militaire coup van 25 oktober 2021. 30 juni is een symbolische dag: het is de verjaardag van de staatsgreep die dictator Omar al-Bashir in 1989 aan de macht brengt. Internet en telecomdiensten zijn de hele dag buiten werking.⁶² Het CCSD meldt die dag naast negen doden ook 600 gewonden in en nabij Khartoem.⁶³ Het ELC meldt honderden detenties⁶⁴ en 40 vermisten. De advocaten wijzen op het bestaan van illegale detentiecentra waar demonstranten worden vastgehouden. Verschillende onbekende of geanonimiseerde partijen zijn betrokken bij de arrestaties, zoals de militaire inlichtingendienst. Volgens de advocaten wijst dit erop dat het decreet tot opheffing van de noodtoestand niets verandert aan de bevoegdheden en immuniteit van de gezamenlijke strijdkrachten onder de noodtoestand.⁶⁵

In de nasleep van 30 juni 2022 zetten activisten van de verzetscomités in Khartoem sit-ins op waarin ze oproepen tot democratie en de omverwerping van de militaire junta en vasthouden aan de *three no's*: geen onderhandelingen, geen partnerschappen, geen legitimiteit (voor de militaire junta).⁶⁶

Generaal al-Burhan zegt op 4 juli 2022 dat het leger zich zal terugtrekken uit de onderhandelingen waardoor vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld hun plaats kunnen innemen. In zijn televisieverklaring, belooft al-Burhan ook dat hij de soevereine raad die hij leidt zal ontbinden nadat een nieuwe overgangsregering is gevormd.⁶⁷ Wel wordt een Hoge Raad van de Strijdkrachten

⁵⁵ The Guardian, 28/05/2022, [url](#)

⁵⁶ VOA, 27/04/2022, [url](#)

⁵⁷ Radio Dabanga, 10/05/2022, [url](#)

⁵⁸ Al Jazeera (Nashed M.), 10/05/2022, [url](#)

⁵⁹ Radio Dabanga, 18/05/2022, [url](#)

⁶⁰ Sudan Tribune, 29/05/2022, [url](#)

⁶¹ Radio Dabanga, 02/06/2022, [url](#)

⁶² France24, 01/09/2022, [url](#); Netblocks, 30/06/2022, [url](#); ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#)

⁶³ Al Jazeera, 01/07/2022, [url](#); Radio Dabanga, 04/07/2022, [url](#)

⁶⁴ Sommigen worden slechts voor enkele uren vast gehouden, anderen zitten dagen later nog vast. Radio Dabanga, 04/07/2022, [url](#)

⁶⁵ Radio Dabanga, 05/07/2022, [url](#)

⁶⁶ Radio Dabanga, 04/07/2022, [url](#); ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#)

⁶⁷ AP, 04/07/2022, [url](#)

gevormd met nog niet nader gespecificeerde bevoegdheden. Analisten zien in deze aankondiging een poging om donorrelaties te herstellen terwijl ze via de nieuwe Raad van de Strijdkrachten een blijvende politieke rol kunnen blijven spelen.⁶⁸

Prodemocratische groepen kondigen ondertussen allerlei voorstellen en initiatieven aan.⁶⁹ Een gedetailleerde beschrijving van deze initiatieven en bijbehorende handvesten valt niet binnen het bereik van dit rapport.

Fragmentatie binnen elk kamp maakt het plaatje nog ingewikkelder. Prodemocratische groepen vinden elkaar in de centrale doelen om het regime van voormalig president al-Bashir te verdrijven en het militaire bewind omver te werpen, maar beslaan verder het volledige ideologische spectrum en missen een verenigde visie over de toekomst van het land, terwijl de diverse samenstelling⁷⁰ en de persoonlijke ambities van sommige leden de besluitvorming belemmeren. Bemiddelingspogingen hebben bij het afsluiten van deze COI Focus de politieke impasse in Soedan niet kunnen doorbreken.⁷¹

In augustus 2022 kondigen de autoriteiten de oprichting van de Community Police aan met als doel de relatie tussen de politie en de samenleving te versterken. Mensenrechtenorganisaties vrezen dat dit de herinvoering betreft van de Community Service Police (CSP), die na het vertrek van Al-Bashir was opgeheven. De CSP richtte zich in het verleden met name op de uitvoering van de in november 2019 opgeheven Public Order Law. Deze wet werd vooral ingezet om vrouwen ervan te weerhouden zich zonder sluier of in gezelschap van mannen die geen familie zijn in het openbaar te tonen, en de productie en consumptie van alcohol te verbieden.⁷²

4. Actoren van geweld

Onmiddellijk na het lanceren van de staatsgreep vaardigt al-Burhan de ingrijpende Emergency and Protection of Public Safety Act uit als een instrument om demonstranten te arresteren. Vreedzame demonstranten worden sinds de militaire machtsovername van 25 oktober 2021 geconfronteerd met soldaten van de SAF en de RSF, en paramilitairen van de CRP.⁷³

Naarmate de protesten toenemen, nemen ook de inspanningen van de militaire autoriteiten toe om ze te onderdrukken, via repressief geweld en willekeurige arrestaties van demonstranten en gerichtere aanhoudingen van leden van de verzetscomités.⁷⁴

Zoals eerder aangegeven krijgen het leger, de RSF, de politie en de GIS⁷⁵ met de verordening van 24 december 2021 vergaande bevoegdheden om personen te arresteren, gebouwen te doorzoeken, en

⁶⁸ The Washington Post, 08/07/2022, [url](#); ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#)

⁶⁹ Radio Dabanga, 28/02/2022, [url](#); Le Monde, 08/07/2022, [url](#); Radio Dabanga, 26/07/2022, [url](#); ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#); Radio Dabanga, 31/08/2022, [url](#); Radio Dabanga, 04/01/2022, [url](#); TIMEP, 07/09/2022, [url](#)

⁷⁰ De verzetscomités opereren niet met dezelfde logica of methodologie als traditionele politieke partijen of het leger. Het is een horizontale beweging zonder uitgesproken leiderschap of hiërarchische structuur. Daarom hebben ook heel wat organisaties, onder andere de VN, het moeilijk om de verzetscomités te doorgronden. MO*, 07/03/2022, [url](#)

⁷¹ ICG (Boswell A.), 12/08/2022, [url](#)

⁷² The Guardian, 19/08/2022, [url](#)

⁷³ ACLED (Watson D.), 29/10/2021, [url](#); HRW (Osman M.), 29/10/2021, [url](#)

⁷⁴ Ayin Network, 10/04/2022, [url](#)

⁷⁵ Het bevel heeft belangrijke hervormingen van de beruchte NISS, die in het grondwettelijk document 2019 werd omgedoopt tot de GIS, ongedaan gemaakt. De bevoegdheden van de GIS waren tot de verordening beperkt tot het verzamelen en analyseren van informatie en het verstreken ervan aan de bevoegde instanties. Daaropvolgende wijzigingen van de Nationale Veiligheidswet in juli 2020 schaften de immuniteiten af die GIS-agenten genoten en ontnamen de GIS formeel van zijn arrestatie-, detentie- en inbeslagnemingsautoriteiten, in overeenstemming met het grondwettelijk document en enkele hervormingen die in juli 2019 werden doorgevoerd. Deze zaken zijn teruggedraaid door het bevel van 24 december 2021. REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

goederen en eigendommen in beslag te nemen. De noodverordening verleent deze troepen ook immuniteit tegen eventuele vervolging.⁷⁶

De GIS speelt volgens Redress een primaire rol bij het uitvoeren van arrestaties, het toezicht houden op detenties en het openen van rechtszaken tegen individuen.⁷⁷ Naast de GIS verrichten ook verschillende andere secties van de veiligheidstroepen arrestaties, zoals de anti-oproerpolitie, de CRP, en niet-geïdentificeerde agenten in burger.⁷⁸ Volgens The Guardian zet de militaire junta tactisch verschillende veiligheidstroepen in en roteert het deze eenheden regelmatig in een klaarblijkelijke poging om de verantwoordelijkheid voor mistoestanden af te schuiven. Abdel Fattah al-Burhan geeft de politie bijvoorbeeld de schuld van hardhandig optreden tegen demonstranten ook al is het leger er eveneens bij betrokken, aldus de Britse krant. Een officier van justitie in Khartoem stelt dat de aanwezigheid van veel verschillende strijdkrachten voor verwarring zorgt waardoor het moeilijker wordt voor onderzoekers om de verantwoordelijken te identificeren, wat straffeloosheid verder in de hand werkt.⁷⁹

Onder Al-Bashir wordt de paramilitaire CRP, ook bekend als *Abu Tira*, opgezet als een gewapend onderdeel van de Sudan Police Forces (SPF), met als doel om op te treden tegen criminaliteit van gewapende groepen. In 2004 neemt de CRP grote aantallen – ongetrainde - Arabische milities op in de rangen. Dit resulteert in een minder professionele en door Arabische militieleden gedomineerde dienst. In de praktijk opereert de CRP als een ondersteunende dienst van de toenmalige National Intelligence and Security Service (NISS), in 2019 omgedoopt tot de GIS. Deze modus operandi gaat ook onder de GIS verder.⁸⁰ De CRP wordt samen met de RSF en de SAF ingezet bij demonstraties, zowel in Khartoem als daarbuiten. In de eerste zes maanden van 2022 is de CRP steeds meer betrokken bij het onderdrukken van vreedzame prodemocratische demonstraties.⁸¹ Zo schrijven HRW en Sudanese Archive⁸² dat de CRP de dodelijke reactie op 17 januari 2022 leidt en die dag op meerdere locaties met scherp schoot op ongewapende demonstranten terwijl de reguliere politie vreedzame demonstranten sloeg en arresteerde.⁸³ In maart 2022 treffen de Verenigde Staten sancties tegen de CRP vanwege excessief geweld tegen demonstranten.⁸⁴

De verregaande bevoegdheden verstrekt via de verordening van 24 december 2021 zouden van kracht blijven gedurende de noodtoestand die op 25 oktober 2021 afgekondigd werd.⁸⁵ Op 29 mei 2022 heft al-Burhan de noodtoestand op in het kader van de vertrouwenwekkende maatregelen. Hij maakt geen melding van een intrekking van de vergaande bevoegdheden van de veiligheidstroepen. In de praktijk verandert het optreden van de veiligheidsdiensten met de opheffing van de noodtoestand niet, aldus Anette Hoffmann, senior researcher bij Clingendael.⁸⁶

⁷⁶ UNSC, 02/03/2022, pp. 2-3, [url](#)

⁷⁷ REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

⁷⁸ BBC, 05/02/2022, [url](#); HRW, 28/04/2022, [url](#)

⁷⁹ The Guardian, 22/03/2022, [url](#)

⁸⁰ REDRESS, 03/2022, [url](#)

⁸¹ ACLED, 07/2022, [url](#)

⁸² Sudanese Archive is een platform dat documentatie over mensenrechtenschendingen, conflicten en verzetsdaden in Soedan bewaart en analyseert, naar het voorbeeld van Syrian Archive.

⁸³ HRW, 03/02/2022, [url](#); Sudanese Archive, 30/03/2022, [url](#)

⁸⁴ US Department of the Treasury, 21/03/2022, [url](#)

⁸⁵ Sudan Tribune, 27/12/2021, [url](#); UNSC, 02/03/2022, pp. 2-3, [url](#)

⁸⁶ Clingendael, 20/07/2022, [url](#)

5. Aard van het geweld

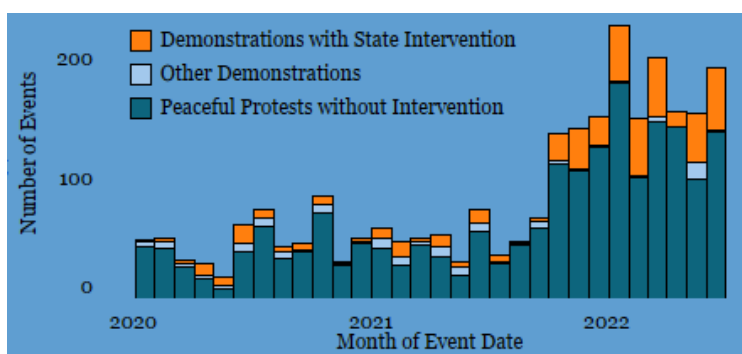
5.1. Aantal incidenten

Uit de geraadpleegde bronnen en de ACLED-data voor de periode van februari tot en met augustus 2022 komt naar voor dat er geen sprake is van een gewapend conflict in de hoofdstad.

Zo noteert ACLED voor de periode van 1 februari tot 31 augustus 2022 negen incidenten in Khartoem. Daarvan registreert ACLED twee incidenten als *battles* en zeven als *violence against civilians*. De twee battles betreffen een politieoperatie in februari 2022 tegen een onbekende gewapende man in Um Bada, Khartoem nadat die laatste een zakenman ontvoerd had en geweldadige confrontaties tussen Nuer en Shilluk vluchtelingen in april 2022 in Karari, Khartoem waarbij ongeveer tien personen omkomen. ACLED verdeelt de zeven incidenten van *violence against civilians* onder in een *abduction/forced disappearance* (de verdwijning van een lid van een verzetscomité door de politie), drie incidenten van *sexual violence* (van mannen en vrouwen die deelnamen aan demonstraties door veiligheidstroepen) en drie *attacks* (de motieven voor deze aanvallen zijn volgens ACLED onduidelijk).⁸⁷

Wel gaat Khartoem gebukt onder een diepe politieke en economische crisis met veel betogingen en demonstraties tegen het militaire bewind, die in 2022 in toenemende mate gepaard gaan met buitensporig geweld door politie en leger.⁸⁸ ACLED neemt ook incidenten op onder de categorie *protests*.⁸⁹ Voor de periode van 25 oktober 2021 tot 31 augustus 2022 noteert ACLED 395 *protests* in Khartoem.⁹⁰ Daarvan beschouwt ACLED er 134 als *peacefull protests*, 106 als *protests with intervention* en 155 als *excessive force against protesters*.⁹¹

Onderstaande grafiek geeft het aantal betogingen en demonstraties aan in Soedan sinds begin 2020, alsook de interventie van veiligheidstroepen bij deze demonstraties. Er is een duidelijke stijging van het aantal demonstraties waarneembaar sinds oktober 2021. Ook het aantal interventies door veiligheidsgroepen is sterk gestegen in deze periode.⁹²

Grafiek 1: Aantal demonstraties in Soedan sinds januari 2020⁹³

⁸⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

⁸⁸ ACLED, 07/2022, [url](#)

⁸⁹ Daarnaast categoriseert ACLED ook incidenten onder de noemers *riots* en *strategic events*. Deze incidenten worden niet opgenomen in deze Focus. Meer informatie over deze categorieën is te vinden in CGVS / CGRA - Cedoca, 21/05/2019, [url](#)

⁹⁰ Wanneer protesten op verschillende locaties in Khartoem plaatsvinden, bijvoorbeeld zowel in Khartoem, Noord-Khartoem (Bahri) en Omdurman, worden deze betogingen apart geregistreerd.

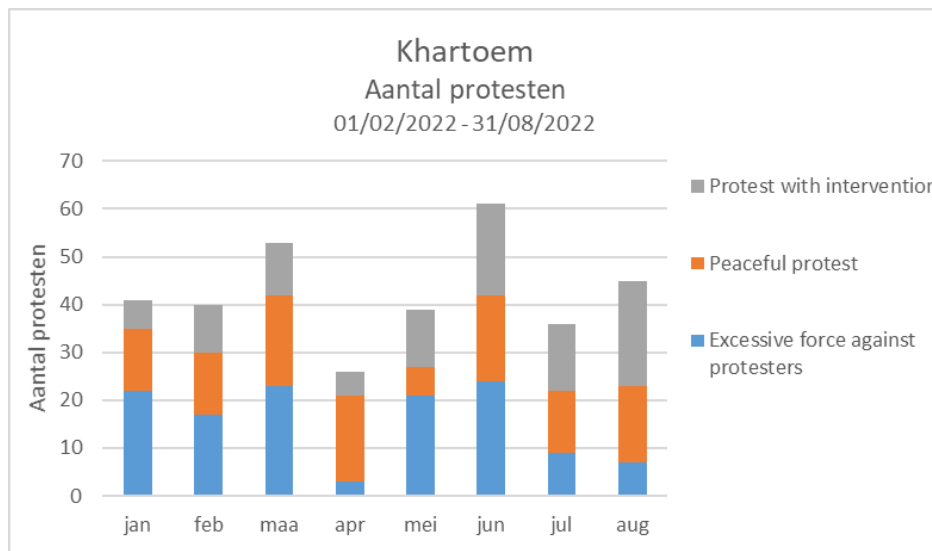
⁹¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

⁹² ACLED, 07/2022, [url](#)

⁹³ ACLED, 07/2022, [url](#)

Voor de verslagperiode van deze COI Focus, de periode van 1 februari tot en met 31 augustus 2022, noteert ACLED 300 *protests* in Khartoem. Daarvan beschouwt ACLED er 103 als *peacefull protests*, 93 als *protests with intervention* en 104 als *excessive force against protesters*.⁹⁴

Onderstaande grafiek geeft per maand het aantal protesten weer in de hoofdstad.

Grafiek 2: Aantal protesten in Khartoem, opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data⁹⁵

5.2. Aard van de incidenten

Gedurende de gehele verslagperiode van februari tot en met augustus 2022 vinden demonstraties plaats in Khartoem. Hierbij vallen doden en gewonden, aangezien de veiligheidstroepen bij het optreden tegen demonstranten buitensporig geweld en traangas gebruiken en met scherp schieten. Ook zijn er berichten over seksueel geweld, waaronder verkrachtingen, tegen demonstranten door leden van de veiligheidstroepen.⁹⁶ Het rapport van het African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS) over het geweld tijdens de demonstratie van 30 juni 2022 meldt dat leden van de veiligheidstroepen ook gebruik maken van messen en scherpe objecten om demonstranten te verwonden en neer te steken. Daarnaast dwingen de veiligheidstroepen sommige demonstranten die dag om van een brug te springen door hen in het nauw te drijven en in hun richting te schieten, met gebroken handen en ledematen tot gevolg.⁹⁷

De incidenten die door ACLED gecategoriseerd zijn als *protests with intervention* betreffen bijna allemaal incidenten waarbij demonstranten die betogen tegen de militaire coup worden uiteengedreven door veiligheidstroepen (leger, politie, CRP) door middel van traangas en fysiek geweld (zoals slagen) met gewonden tot gevolg.⁹⁸

Voorbeelden van incidenten die ACLED categoriseert als *excessive force against protesters* zijn:

- Op 7 februari 2022 geven tienduizenden demonstranten gehoor aan de oproep van de verzetscomités tot nationale demonstraties voor het republikeinse paleis in Khartoem om de

⁹⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

⁹⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

⁹⁶ UNSC, 02/03/2022, [url](#); Radio Dabanga, 07/03/2022, [url](#)

⁹⁷ ACJPS, 29/07/2022, [url](#)

⁹⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

militaire staatsgreep aan de kaak te stellen en op te roepen tot een burgerregering. Veiligheidstroepen (volgens ACLED vermoedelijk politie en leger) vuren traangasgranaten af en schieten met scherp om de menigte uiteen te drijven. Verschillende demonstranten raken gewond, waaronder vier demonstranten met schotwonden.⁹⁹

- Op 28 mei 2022 protesteren verzetscomités in Khartoem tegen de militaire staatsgreep. Politiediensten en onbekende schutters schieten met scherp en met rubberen kogels en vuren traangas af. Twee mensen komen om en zeventien anderen raken gewond.¹⁰⁰
- Op 21 juli 2022 protesteren verzetscomités in Omdurman tegen de militaire staatsgreep. Veiligheidstroepen (volgens ACLED vermoedelijk politie en *Abu Tira*) schieten met scherp en vuren traangasgranaten af om de menigte uiteen te drijven. Een persoon komt om. Daarnaast vinden tientallen arrestaties plaats.¹⁰¹

Volgens Al Jazeera is er sprake van een patroon van gedwongen verdwijningen en onwettige arrestaties.¹⁰² De veiligheidstroepen houden demonstranten over het algemeen vast in politiefaciliteiten of geheime locaties voordat ze hen naar de gevangenis brengen maar zonder ze voor een rechtbank of een openbare aanklager te brengen, aldus HRW. De politie, waaronder de oproerpolitie en de CRP, evenals agenten in burger en andere militaire eenheden, hebben demonstranten ernstig mishandeld bij arrestaties.¹⁰³

Volgens Redress draagt de zwakke justitiële sector in Soedan ook bij aan een klimaat van straffeloosheid.¹⁰⁴ Autoriteiten met toezichhoudende verantwoordelijkheden voor detentie, waaronder het kantoor van de procureur-generaal, ontkennen vaak kennis te hebben van gedetineerden of sturen families naar andere instellingen voor informatie. Daardoor kunnen families noch advocaten gedetineerden bezoeken. Volgens Mohamed Osman, Soedan-expert bij HRW, brengen autoriteiten gevangenen naar faciliteiten buiten Khartoem om families te kwellen.¹⁰⁵ Ook het ELC haalt deze praktijk aan.¹⁰⁶ Terwijl bijna alle personen die sinds de staatsgreep om politieke redenen zijn gearresteerd, eind juni 2022 vrijgelaten zijn, wijst Waging Peace, een Britse mensenrechtenorganisatie met een focus op Soedan, erop dat velen onder hen op borgtocht zijn vrijgelaten en dat eventuele aanklachten tegen hen blijven bestaan. Dit betekent dat ze technisch gezien op elk moment weer voor de rechter kunnen worden gedagvaard. Volgens Waging Peace is dit een vorm van intimidatie gericht om mensen te ontmoedigen in hun politieke activiteiten of deelname aan de protesten.¹⁰⁷

De veiligheidstroepen gebruiken niet enkel geweld tijdens het beëindigen van demonstraties, maar maken ook gebruik van geweld, slagen en foltering in gevangenissen en detentiecentra, zoals in de Kober-gevangenis.¹⁰⁸ HRW haalt eveneens mishandeling van gedetineerden aan, onder meer het slagen en uitkleden van kinderen en het dreigen met seksueel geweld tegen vrouwen.¹⁰⁹ In juni 2022 waarschuwt de Soedanese psychiater Amal Jabrallah dat de mishandeling en marteling door de autoriteiten in Soedan snel toeneemt. Jabrallah vertelt Radio Dabanga dat de marteling van

⁹⁹ Radio Dabanga, 08/02/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹⁰⁰ Sudan Tribune, 28/05/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹⁰¹ Radio Dabanga, 22/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹⁰² Al Jazeera (Nashed M.), 17/02/2022, [url](#)

¹⁰³ HRW, 28/04/2022, [url](#)

¹⁰⁴ REDRESS, 04/2021, [url](#)

¹⁰⁵ Al Jazeera (Nashed M.), 10/05/2022, [url](#); HRW, 28/04/2022, [url](#)

¹⁰⁶ Ayin Network, 10/04/2022, [url](#)

¹⁰⁷ ARC, 28/06/2022, pp. 167-177, [url](#)

¹⁰⁸ Zo lijdt de gedetineerde activist Seifelislam Essameldin Mohamed aan frequente stuip trekkingen en hoort en ziet hij slecht als gevolg van marteling in detentie. Radio Dabanga, 18/04/2022, [url](#); REDRESS, 09/2022, p. 3, [url](#)

¹⁰⁹ HRW, 28/04/2022, [url](#)

prodemocratische activisten en demonstranten beoogt de revolutionairen te breken om bekentenissen en informatie los te krijgen.¹¹⁰

In een verklaring van midden mei 2022 meldt het CCSD dat een nieuw type wapen tegen de demonstranten is gebruikt. Dit nieuwe wapen veroorzaakt botbreuken bij demonstranten zonder zichtbare sporen. Getuigenissen van gewonde demonstranten geven aan dat ze een elektrische schok of trillingen voelen tijdens de verwonding.¹¹¹

Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken merkt op dat de veiligheidstroepen nieuwe tactieken zijn gaan gebruiken, enerzijds door nieuwe middelen die bondgenoten aanleveren, maar ook omdat de militairen nooit eerder met zoveel burgerverzet tegen een machtsovername te maken hebben gehad. Zo maken de diensten bijvoorbeeld gebruik van nieuwe surveillancesoftware uit Israël, veel sterker traangas dat diarree veroorzaakt en roodgekleurde vloeistof om demonstranten te kunnen opsporen. Zij volgen demonstranten tot in de wijken en halen hen uit huizen waar zij ondergedoken zitten. Ze arresteren ook de bewoners die hen onderdak bieden.¹¹²

Ingenieur Munzer Abulaali, een leidende figuur in de FFC, bevestigt in februari 2022 het bestaan van een georganiseerde en systematische campagne tegen de sociale mediapagina's van invloedrijke activisten. Dit is een nieuwe vorm van repressie waarmee activisten in Soedan worden geconfronteerd sinds een militaire coup op 25 oktober 2021, aldus Abulaali. Sociale media zijn belangrijke platformen van de Soedanese revolutie en worden aangewend om demonstraties te coördineren en promoten. Hij verwijst voorts naar geruchten over moderne programma's die de veiligheidsdiensten aanwenden om activisten te traceren en hun activiteiten te volgen of te verstoren.¹¹³

6. Doelwitten van het geweld

De aangehaalde informatie is illustratief en niet exhaustief. Bronnen maken niet noodzakelijk een duidelijk onderscheid en specificeren vaak geen profielen van personen die het doelwit zijn van gewelddaden, willekeurige arrestaties of detenties.

6.1. Data

De Soedanese militaire autoriteiten bestrijden de wekelijkse straatprotesten die sinds de staatsgreep plaatsvinden in de hoofdstad met een bloedige repressie, arrestaties, achtervolgingen en andere schendingen evenals bedreigingen aan het adres van journalisten en medisch personeel.¹¹⁴ De autoriteiten hebben volgens Radio Dabanga in bijna alle demonstraties tegen de militaire staatsgreep van 25 oktober 2021 buitensporig geweld gebruikt, met mogelijk duizenden gewonden als gevolg.¹¹⁵

Voor de periode van 25 oktober 2021 tot en met 31 augustus 2022 noteert ACLED 106 dodelijke slachtoffers bij 395 *protests* in Khartoem. Alle doden vallen bij de 155 incidenten die ACLED categoriseert als *excessive force against protesters*.¹¹⁶

¹¹⁰ Radio Dabanga, 08/07/2022, [url](#)

¹¹¹ Radio Dabanga, 13/05/2022, [url](#)

¹¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken - Nederland, 08/2022, p. 39, [url](#)

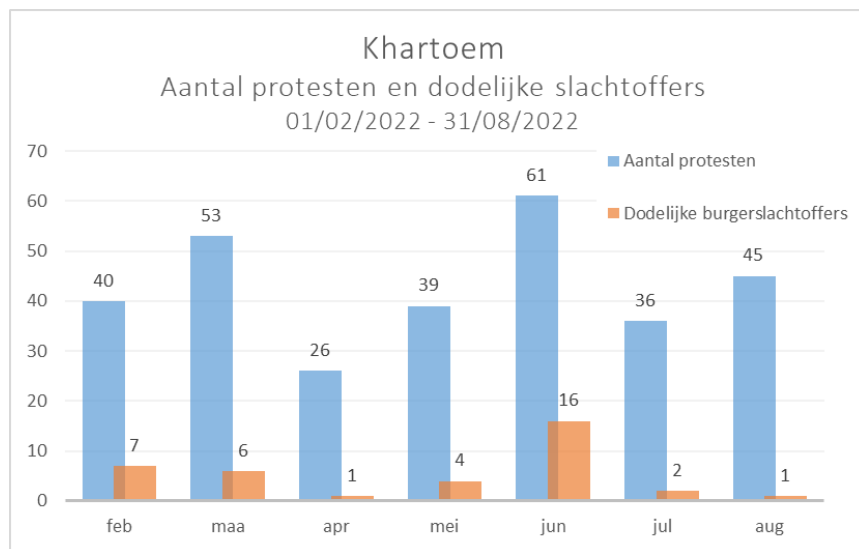
¹¹³ Radio Dabanga, 25/02/2022, [url](#)

¹¹⁴ Sudan Tribune, 18/02/2022, [url](#); The Guardian (Osman M.), 22/03/2022, [url](#); AP, 04/07/2022, [url](#)

¹¹⁵ Radio Dabanga, *At least 200 injured in 'Break the Chains' Marches ...*, 22/02/2022, [url](#)

¹¹⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

Voor de verslagperiode van 1 februari tot en met 31 augustus 2022 telt ACLED 37 dodelijke burgerslachtoffers bij 300 protesten in Khartoem. Deze dodelijke burgerslachtoffers vallen allen bij de 104 incidenten die ACLED categoriseert als *excessive force against protesters*.¹¹⁷

Grafiek 2: Aantal protesten in Khartoem, opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data¹¹⁸

In het rapport van de VN-Veiligheidsraad van september 2022 staat dat het totale aantal mensen dat is omgekomen tijdens demonstraties, sinds de militaire staatsgreep van 25 oktober 2021, op 117 staat, onder wie 20 kinderen en één vrouw.¹¹⁹

6.2. Analyse

De 37 dodelijke burgerslachtoffers die ACLED registreert in de verslagperiode betreffen allen deelnemers aan protestmarsen, zo blijkt uit een analyse van de gegevens. Deze personen komen om door schotwonden nadat de veiligheidstroepen met scherp schieten op de betogende menigte, door verwondingen vanwege traangasgranaten, vanwege afranseling door veiligheidsdiensten en in twee gevallen door aanrijding met een voertuig van de veiligheidstroepen.¹²⁰

Radio Dabanga meldt in februari 2022 dat er sinds de militaire coup al zo'n 2.500 gewonden gevallen zijn door het hardhandige optreden van veiligheidstroepen tijdens demonstraties, gaande van lichte verwondingen, schotwonden en brandwonden tot het verlies van ledematen en oogletsels.¹²¹ In zijn rapport aan de United Nations Human Rights Council (UNHRC) vermeldt Adama Dieng dat al meer dan 5.000 gewonden gevallen zijn op 10 april 2022 als gevolg van onnodig en disproportioneel geweld door de veiligheidstroepen. Dieng meldt onder andere schotwonden, verwondingen door traangasgranaten (die door veiligheidstroepen doelbewust naar het bovenste deel van het lichaam en het hoofd gegooid worden), ademhalingsmoeilijkheden door het inhaleren van traangas en verwondingen door aanrijdingen met voertuigen.¹²²

¹¹⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹¹⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹¹⁹ UNSC, 02/09/2022, [url](#)

¹²⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, [url](#)

¹²¹ Article 19, 24/11/2021, [url](#); Radio Dabanga, *Detainees released during UN expert visit ...*, 22/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 23/02/2022, [url](#)

¹²² UNHRC, 07/06/2022, [url](#)

Naast het dodelijke geweld tijdens protesten is er sprake van een arrestatiecampagne. In een rapport dat eind april 2022 wordt uitgebracht, schrijft HRW dat veiligheidstroepen al maandenlang honderden mensen, waaronder ook kinderen, die hun verzet tegen het militaire bewind uitspreken, misbruiken en illegaal vasthouden. Begin maart 2022 meldt het VN-Joint Human Rights Office in Soedan dat tussen 25 oktober 2021 en 3 maart 2022 meer dan 1.000 mensen zijn gearresteerd, onder wie 148 kinderen.¹²³ Redress stelt dat de werkelijke cijfers waarschijnlijk hoger zijn, omdat variërende detentieperiodes, het ontbreken van gecentraliseerde registratie, ontkenning van aanhoudingen door de veiligheidsdiensten en de angst voor represailles, de pogingen om een volledig beeld van het probleem te krijgen hinderen.¹²⁴ Al Jazeera meldt begin februari 2022 zo'n 2.000 arrestaties, detenties en vrijlatingen op borgtocht sinds 25 oktober 2021 die verband houden met de demonstraties.¹²⁵ Volgens The Guardian zijn de afgelopen acht maanden bijna 1.600 prodemocratische actievoerders in Soedan gearresteerd, van eind oktober 2021 tot eind mei 2022.¹²⁶

De veiligheidstroepen richten zich op mensen die actief zijn of geacht worden actief te zijn in de protestbeweging. Sommigen zijn gearresteerd tijdens of in de onmiddellijke nasleep van demonstraties, en anderen werden van de straat gegrepen, of uit hun auto's of huizen.¹²⁷

Sinds het herstel van de volledige opsporings- en aanhoudingsbevoegdheid van de GIS eind december 2021 is het tempo van arrestaties aantoonbaar toegenomen, aldus Redress. Uit de voorbeelden aangehaald door de mensenrechtenorganisatie komt naar voor dat arrestaties en misbruiken ook een gemiddelde demonstrant zonder organisatorische rol kan overkomen. Arrestaties kunnen volgens Redress immers worden onderverdeeld in twee categorieën:

- individuen die willekeurig zijn gearresteerd tijdens of net na protesten en;
- personen die een specifiek doelwit vormen, volgens de noodwetten, en gearresteerd worden vanuit hun huizen, werkplek of bekende verzamelaatsen.

Die laatste categorie wordt vastgehouden in gevangenis in de omgeving van Khartoem, zoals de Soba-gevangenis en de Omdurman-vrouwengevangenis.¹²⁸

Willekeurige arrestaties tijdens of kort na protesten volgen een soortgelijk patroon: niet-geïdentificeerde troepen in Toyota-boxcars (pick-uptrucks) - meestal gebruikt door de GIS - arresteren demonstranten en dragen hen over aan de gevangenispolitie of de reguliere politie, die ze doorsturen naar het reguliere strafrechtstelsel om klachten te behandelen. Veel onder hen worden tijdens hun transport naar een detentiecentrum geslagen of mishandeld. Ze worden beschuldigd van openbare overlast, schending van de openbare veiligheid en in mindere mate van strafbare feiten zoals bezit of gebruik van drugs of onfatsoenlijke kleding. In enkele gevallen zijn demonstranten beschuldigd van zwaardere misdrijven, zoals criminele schade of het veroorzaken van verwondingen. In de meeste gevallen worden minderjarigen die na protesten worden gearresteerd, niet beschuldigd van misdrijven. In plaats daarvan wordt een volwassen familielid ontboden op het politiebureau. Die moet een persoonlijke belofte tekenen die garandeert dat de minderjarige niet zal deelnemen aan verdere protesten. De duur van de detentie in deze zaken varieert sterk, van enkele uren tot meerdere dagen, of enkele weken.¹²⁹ Het is ook mogelijk dat mensen die niet deelnamen aan demonstraties opgepakt of mishandeld worden in de nasleep van een betoging. Radio Dabanga meldt een verkrachting van een jonge studente op 14 maart 2022 nadat veiligheidsdiensten de minibus waarin ze zat bij de

¹²³ HRW, 28/04/2022, [url](#)

¹²⁴ REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

¹²⁵ Al Jazeera, 09/02/2022, [url](#)

¹²⁶ The Guardian, 28/05/2022, [url](#)

¹²⁷ HRW, 28/04/2022, [url](#)

¹²⁸ REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

¹²⁹ REDRESS, PLACE, DBA & ELC, 03/2022, [url](#)

Massalamiya-brug in het centrum van Khartoem met traangas bestookten om het voertuig te ontruimen.¹³⁰

Tot de tweede categorie, de doelbewuste arrestaties op grond van de noodwetten, behoren bijvoorbeeld de verschillende arrestaties van leden van de ERC en de verzetscomités.¹³¹ Volgens Waging Peace wordt het vermogen om iets op lokale basis te mobiliseren gezien als een bedreiging door de huidige militaire machthebbers, net zoals dat het geval was onder voormalig president al-Bashir.¹³² Volgens verklaringen van de DBA zijn er meer dan 200 politieke gevangenen, van wie velen niet eens zijn geïnterviewd, laat staan beschuldigd van een misdrijf. In april 2022 zitten vijftien voormalige leden van de ERC nog steeds vast, aldus Al Jazeera.¹³³ Eind april 2022 volgen de vrijlating van vier leden van de ERC en 25 leiders van de verzetscomités na de belofte van al-Burhan om de noodtoestand te herzien en politieke gevangenen vrij te laten in de aanloop naar een politieke dialoog.¹³⁴

Vrouwen hebben een belangrijke rol gespeeld in de demonstraties eind 2018 en begin 2019 die Omar al-Bashir ten val brachten, alsook in de betogingen die leidden tot een civiel-militair akkoord in augustus 2019. Ook in de demonstraties tegen de militaire coup van 25 oktober 2021 zijn vrouwen prominent aanwezig, al is dit niet zonder risico. Vrouwelijke demonstranten worden, naast de kogels en arrestaties, tevens geconfronteerd met seksuele mishandeling en gender gerelateerd geweld om hen het zwijgen op te leggen.¹³⁵

Frontline Defenders meldt in november 2021 dat vrouwelijke Soedanese activisten buiten Soedan melding maken van bedreigingen en ondervraging van hun families in Soedan.¹³⁶ Waging Peace meldt ook intimidatie van familieleden van personen die na de militaire staatsgreep zijn gearresteerd, meestal spraakmakende mensen. In sommige gevallen melden familieleden verbale intimidatie en dat er surveillancevoertuigen voor hun huizen staan geparkeerd.¹³⁷

Het geweld van de veiligheidstroepen treft ook medisch personeel, ziekenhuizen en patiënten. De meeste aanvallen worden gepleegd tegen gezondheidswerkers in de vorm van fysiek geweld, het hinderen van het verlenen van medische hulp, het gebruik van traangas in gezondheidscentra, gewelddadige huiszoekingen en bedreigingen en intimidatie.¹³⁸

Het leger probeert het verhaal over de politieke situatie in het land te beheersen door hard op te treden tegen de pers.¹³⁹ Journalisten en correspondenten van nationale en internationale nieuwszenders en -agentschappen worden geconfronteerd met toenemend geweld, vooral wanneer ze verslag doen van de aanhoudende campagne van prodemocratische marsen waarin wordt opgeroepen tot een terugkeer naar een burgerregering. Eind februari 2022 post Radio Dabanga een video waarin journalisten getuigen over hun detentie (inclusief marteling) door veiligheidstroepen, fysieke aanvallen op redacties en kantoren en de druk die de junta uitoefent op onafhankelijke nieuwsgaring en -verspreiding. Journalisten verklaren in de video dat ze tot dertig dagen lang in isolatie doorbrachten, in een kamer waar het licht altijd brandde en de airconditioning aanstond. Telefoons werden afgenomen en niet teruggegeven. Na het nemen van foto's van protestacties worden bureaus ontruimd met gebruik van traangas, aanwezige journalisten worden geslagen en hun geld en telefoons worden

¹³⁰ Sudan Tribune, 16/03/2022, [url](#); The Guardian, 16/03/2022, [url](#)

¹³¹ Al Jazeera, 09/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 17/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 02/03/2022, [url](#)

¹³² ARC, 28/06/2022, pp. 167-177, [url](#)

¹³³ Al Jazeera, 22/04/2022, [url](#)

¹³⁴ Radio Dabanga, 26/04/2022, [url](#); RFI, 28/04/2022, [url](#)

¹³⁵ CMI, 31/01/2022, [url](#); BBC, 22/03/2022, [url](#)

¹³⁶ Frontline Defenders, 19/11/2021, [url](#)

¹³⁷ ARC, 28/06/2022, pp. 167-177, [url](#)

¹³⁸ Insecurity Insight, 30/11/2021, [url](#); UN News, 12/01/2022, [url](#); Radio Dabanga, 16/01/2022, [url](#); Insecurity Insight, 20/01/2022, [url](#); Insecurity Insight, 09/03/2022, [url](#)

¹³⁹ Radio Dabanga, 31/12/2021, [url](#); Radio Dabanga, 13/01/2022, [url](#); Radio Dabanga, 14/01/2022, [url](#)

in beslag genomen. Activisten schatten dat er in de periode van 25 oktober 2021 tot eind februari 2022 zo'n 70 inbreuken tegen journalisten door de veiligheidsdiensten zijn voorgevallen, waaronder het bestormen en plunderen van mediakantoren, het intrekken van licenties, arrestaties en fysieke aanvallen.¹⁴⁰

Leden van de ELC zijn eveneens het doelwit van de veiligheidstroepen. Ayin Network haalt aan dat de advocaten die het opnemen voor de demonstranten onder toezicht geplaatst worden of rechtstreeks worden aangevallen door veiligheidstroepen.¹⁴¹

Cedoca vond binnen het afgesproken tijdsbestek van deze Focus geen indicatie dat personen afkomstig uit Darfoer of de Two Areas¹⁴² een specifiek doelwit vormen van arrestaties in Khartoem. Het rapport over de situatie in Khartoem en Omdurman van het Asylum Research Centre (ARC)¹⁴³ nuanceert evenwel dat in de verslaggeving over de arrestaties in het kader van demonstraties tegen de militaire coup de herkomst of het profiel van arrestanten zelden vermeld wordt, behalve wanneer het vooraanstaande politici of activisten betreft. Waging Peace wijst in een gesprek met ARC op het veralgemeende racisme tegen zwarte Afrikanen zoals Darfoeri en Nuba in Khartoem.¹⁴⁴ Een internationale ngo in Soedan, aangehaald in het rapport van ARC, geeft aan dat racisme is toegenomen sinds functionarissen uit Darfoer zich in het kader van het Juba-vredesakkoord bij de overgangsregering in Khartoem hebben gevoegd.¹⁴⁵ In april 2022 schrijven verschillende Soedanese en internationale ngo's een brief om de aandacht van de internationale gemeenschap te vestigen op de groeiende dreiging van racisme, haatspraak en onverdraagzaamheid in Soedan.¹⁴⁶ Waging Peace is ervan overtuigd dat er raciale aspecten aan het staatsgeweld zijn, en dat mensen met een donkere huid en niet-Arabisch afkomst (uit Darfoer, Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl) meer kans lopen op arrestaties, vervolging, vasthouding en mishandeling in detentie. Het onvermogen om de gevangenispopulatie in kaart te brengen, voortkomend uit het feit dat arrestaties niet systematisch worden gevolgd door aanklachten en een gerechtelijke procedure, maken het moeilijk deze stelling te staven. Er is volgens de organisatie evenwel geen enkel bewijs dat de handelswijze van de veiligheidstroepen zoals onder al-Bashir het geval was, verleden tijd zijn.¹⁴⁷

7. Impact op het dagelijks leven in de hoofdstad

De levensomstandigheden van de meeste Soedanezen verslechteren tijdens de overgangsperiode voorafgaand aan de coup van 25 oktober 2021, waardoor de sociale onvrede blijft bestaan.¹⁴⁸ De levensstandaard is sinds de coup in het hele land gedaald. De lokale munt crasht, belastingen stijgen omdat internationale financiering is opgeschort en voedsel-, brandstof- en elektriciteitsprijzen zijn sterk gestegen. Volgens het Wereldvoedselprogramma (World Food Program, WFP) kampen naar schatting twaalf miljoen mensen, een kwart van de Soedanese bevolking, met acute honger. Dat aantal zou kunnen oplopen tot achttien miljoen tegen het einde van 2022, het dubbele van het cijfer

¹⁴⁰ Radio Dabanga, 27/02/2022, [url](#); voorbeelden van arrestaties en aanvallen op journalisten zijn onder meer te vinden in AP, 07/02/2022, [url](#); Radio Dabanga, 22/03/2022, [url](#); Radio Dabanga, *Sudanese journalist arrested for protest coverage*, 31/03/2022, [url](#); RSF, 05/11/2021, [url](#); Sudan Tribune, 14/04/2022, [url](#)

¹⁴¹ Ayin Network, 10/04/2022, [url](#)

¹⁴² De Two Areas is een benaming voor de twee Soedanese staten Blauwe Nijl en Zuid-Kordofan.

¹⁴³ ARC is een liefdadigheidsorganisatie in het Verenigd Koninkrijk die onderzoeksdiensten voor informatie over het land van herkomst levert om asielaanvragen te ondersteunen en belangenbehartiging en training uitvoert met als doel de kwaliteit van de bepaling van de vluchtelingenstatus te verbeteren.

¹⁴⁴ Waging Peace in een interview met ARC, in ARC, 28/06/2022, pp. 167-177, [url](#)

¹⁴⁵ Internationale ngo in Soedan, aangehaald in ARC, 28/06/2022, pp. 162-166, [url](#)

¹⁴⁶ Radio Dabanga, 15/04/2022, [url](#)

¹⁴⁷ Waging Peace in een interview met ARC, in ARC, 28/06/2022, pp. 167-177, [url](#)

¹⁴⁸ ICG, 27/01/2022, [url](#)

dat in 2021 werd opgetekend. Economische en politieke onrust, verergerd door een staatsgreep in oktober 2021, dragen bij aan de hoge nood. Maar ook conflicten, klimaatschokken en een uitbuitende politieke economie die lange tijd honger heeft veroorzaakt, zijn de drijvende krachten achter de crisis.¹⁴⁹ Verzetcomités en andere buurtgroepen zorgen voor voedsel en hulp. Maar hun inspanningen vallen in het niet bij de toenemende humanitaire behoeften in zowel stedelijke als landelijke omgevingen.¹⁵⁰

Daarnaast is sprake van een toename van wetteloosheid en een stijging van gewapende overvallen en misdaad in Khartoem. Inwoners van Khartoem melden dat de meesteaders militaire uniformen dragen. De Soedanese journalist Durra Gambo schrijft de wetteloosheid van strijdkrachten toe aan de gebrekkige opleiding en de lage salarissen. Benzinstations in Khartoem sluiten midden maart 2022 om acht uur 's avonds vanwege overvallen door mannen in militaire en veiligheidsuniformen. Gambo wijst er verder op dat de verscheidenheid aan inlichtingen- en veiligheidstroepen, waaronder de RSF, de SAF, de GIS, de politie en andere veiligheidstroepen, leiden tot chaos. De huidige slechte economische omstandigheden drijven eveneens burgers tot het plegen van misdaden of diefstal.¹⁵¹

Gezinnen dragen de last om voor hun dierbaren in detentie te zorgen in een tijd waarin de economie op instorten staat en de inflatie hoogtij viert, met prijsstijgingen van essentiële goederen zoals brood en brandstof. Een advocaat merkt op dat veel van de families lange reizen moeten maken naar de Soba-gevangenis, gelegen aan de rand van Khartoem, op 28 kilometer van het stadscentrum, om de basisbenodigdheden te verstrekken die niet door de gevangenis worden verstrekt zoals voedsel, dekens en medicijnen.¹⁵²

Sinds de staatsgreep van 25 oktober 2021 zijn de islamisten weer in opmars. In de weken na de coup vult al-Burhan de bureaucratie immers met loyalisten.¹⁵³ Hij herbenoemt veel voormalige ambtenaren en inlichtingsofficieren die uit de overheidsinstellingen waren verwijderd vanwege hun relatie of aansluiting bij de verboden al-Bashir-partij.¹⁵⁴ Volgens Kholood Khair, analiste bij de Soedanese denktank Insight Strategy Partners, mist al-Burhan een burgerdraagvlak voor zijn militair bestuur. Zijn achterban is een losse verzameling van voormalige rebellen, paramilitaire groepen en zijn eigen regeringsleger. De Soedanese analiste stelt dat al-Burhan het daarom op een akkoord gooit met de enige burgergroep die hij nog voor zijn project kan mobiliseren: de islamisten.¹⁵⁵

Ook de onderwijssector voelt de gevolgen van de militaire coup van 25 oktober 2021. De Soedanese militaire autoriteiten maken de onafhankelijke, civiele benoemingen¹⁵⁶ en richtlijnen in de onderwijssector ongedaan en onderdrukken protesten van leraren. Vanaf 10 maart 2022 staken duizenden leraren in het hele land om te protesteren tegen de lage maandlonen. Ambtenaren van het ministerie van Onderwijs die de staking van leraren steunen, zijn ontslagen. Er volgt ook een arrestatiecampagne tegen leraren in een poging de succesvolle protesten de kop in te drukken. De onderwijssector ziet zo een terugkeer naar de dominantie van de NCP om de lerarenstaking en aanhoudende anti-coup-protesten te verlammen. De militaire regering heeft eveneens de universiteitsdirecteuren ontslaan en de Board of Trustees ontbonden. De Board is de hoogste autoriteit

¹⁴⁹ TNH, 09/09/2022, [url](#)

¹⁵⁰ TNH, 15/04/2022, [url](#)

¹⁵¹ Radio Dabanga, 18/03/2022, [url](#)

¹⁵² HRW, 28/04/2022, [url](#)

¹⁵³ The Economist, 25/11/2021, [url](#)

¹⁵⁴ Sudan Tribune, 06/03/2022, [url](#); The Washington Post, 08/07/2022, [url](#); Ayin Network, 25/05/2022, [url](#)

¹⁵⁵ MO*, 07/03/2022, [url](#)

¹⁵⁶ Het merendeel van de ambtenaren van de departementen onderwijs, ook voor het hoger onderwijs, werd tijdens de overgangperiode benoemd onder voormalig premier Abdullah Hamdok. Maar sommige van deze benoemingen waren van korte duur vanwege druk van de islamistische beweging. Ayin Network, 03/04/2022, [url](#)

in de universiteiten, uitgerust met het mandaat om het universitaire beleid goed te keuren en jaarlijkse budgetten goed te keuren.¹⁵⁷

¹⁵⁷ Radio Dabanga, *Sudan lecturers on strike after 'unconstitutional' university dismissals*, 31/03/2022, [url](#); Ayin Network, 03/04/2022, [url](#)

Samenvatting

Demonstraties die volgen op de militaire staatsgreep van 25 oktober 2021 worden hardhandig uiteengeslagen door de veiligheidstroepen, met gewonden en doden tot gevolg. Arrestaties van politieke en mensenrechtenactivisten, journalisten, advocaten, leden van lokale verzetscomités en demonstranten vinden plaats in Khartoem en andere steden over het hele land.

Abdalla Hamdok tekent op 21 november 2021 een overeenkomst met het leger waarop hij opnieuw wordt aangesteld als premier. Grote demonstraties gaan door.

Op 24 december 2021 vaardigt al-Burhan een noodverordening uit die het leger, de RSF, de politie en de GIS vergaande bevoegdheden geeft om gebouwen te doorzoeken, bewegingsvrijheid te reguleren en eigendommen in beslag te nemen. Het aantal arrestaties neemt hierna toe.

Op 2 januari 2022, na een nieuwe episode van dodelijk geweld door veiligheidstroepen tegen vreedzame betogende burgers, treedt premier Abdalla Hamdok af. Hij verklaart dat hij er niet in geslaagd is een compromis te vinden tussen de generaals en de prodemocratische groepen.

De demonstraties in Soedan tegen de militaire bezetting bereiken een nieuw niveau van betrokkenheid op 6 april 2022 met duizenden demonstranten in de straten van Khartoem en andere steden in het land. Maar het buitensporige geweld dat veiligheidstroepen gebruiken tegen demonstranten lijkt effectief in het afschrikken van de massa. De grote demonstraties worden vervangen door een campagne van pop-upprotesten, graffiti, ronddelen van folders, en demonstraties die slechts enkele uren eerder worden aangekondigd op sociale media.

Op 29 mei 2022 heft al-Burhan per decreet de noodtoestand op. Er komen meer dan 100 politieke gevangenen vrij na maanden van willekeurige detentie onder de noodtoestand. Desondanks blijven veiligheidstroepen hardhandig optreden tegen de prodemocratische demonstranten.

De *March of the Millions* van 30 juni 2022 wordt de dodelijkste demonstratie sinds de militaire coup. Naast negen doden vallen die dag ook 600 gewonden in en nabij Khartoem. Verzetscomités organiseren sit-ins in Khartoem waarin ze oproepen tot democratie en vasthouden aan de *three no's*: geen onderhandelingen, geen partnerschappen, geen legitimiteit (voor de militaire junta).

Generaal al-Burhan zegt op 4 juli 2022 dat het leger zich zal terugtrekken uit de onderhandelingen. Prodemocratische groepen kondigen allerlei voorstellen en initiatieven aan. Bij het afsluiten van deze Focus is een politieke uitkomst nog onduidelijk.

In het rapport van de VN-Veiligheidsraad van september 2022 staat dat het totale aantal mensen dat is omgekomen tijdens demonstraties, sinds de militaire staatsgreep van 25 oktober 2021, op 117 staat, onder wie 20 kinderen, en één vrouw. De 37 dodelijke burgerslachtoffers die ACLED registreert in de verslagperiode betreffen allen deelnemers aan protestmarsen. Deze personen komen om door schotwonden, door verwondingen van traangasgranaten, door afranseling door veiligheidstroepen en in twee gevallen door aanrijding met een voertuig van de veiligheidstroepen.

Naast het dodelijke geweld tijdens protesten is sprake van een arrestatiecampagne. De veiligheidstroepen richten zich op mensen die actief zijn of geacht worden actief te zijn in de protestbeweging. Arrestaties kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën: individuen die willekeurig zijn gearresteerd tijdens of net na protesten en personen die doelgericht gearresteerd worden in hun huizen, werkplek of bekende verzamelplaatsen. Het exacte aantal politieke gevangenen blijft gedurende de volledige verslagperiode onduidelijk. Schattingen gaan tot een 200-tal politieke gevangenen, naast meer dan 1.000 (veelal korte) aanhoudingen van demonstranten.

Geweld en arrestaties treffen ook medisch personeel en ziekenhuizen, journalisten en advocaten die het opnemen voor de demonstranten.

Bibliografie

- African Arguments, *Creatures of the Deposed: Connecting Sudan's Rural and Urban Struggles*, 11/11/2021, <https://africanarguments.org/2021/11/creatures-of-the-deposed-connecting-sudans-rural-and-urban-struggles/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), *SUDAN: A Report documenting human rights violations that occurred during the millions-march rallies on 30th June 2022*, 29/07/2022, <http://www.acjps.org/wp-content/uploads/2022/07/Click-Here.pdf> [geraadpleegd op 15/09/2022]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Protesters remain in Sudan's prisons as dialogue is postponed*, 10/05/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/5/10/protesters-remain-sudan-prisons-dialogue-posponed> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan investigates social worker for 'leaking state secrets' to UN*, 18/04/2022, https://www.aljazeera.com/features/2022/4/18/sudan-investigates-social-worker-fo-leaking-state-secrets-to-un?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudan: Russian influence and Ukraine war stir domestic tensions*, 18/03/2022, <https://www.aljazeera.com/features/2022/3/18/sudan-russian-influence-and-ukraine-war-stir-domestic-tensions> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Al Jazeera (Nashed M.), *Sudanese security forces embark on abduction spree of protesters*, 17/02/2022, <https://www.aljazeera.com/features/2022/2/17/sudanese-security-forces-embark-on-abduction-spreed-of-protesters> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Al Jazeera, *Hundreds rally in Sudan to support military-backed initiative*, 14/08/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/14/hundreds-rally-in-sudan-to-support-military-backed-initiative> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Al Jazeera, *Sudan pro-democracy faction agrees to UN-brokered talks*, 16/01/2022, https://www.aljazeera.com/news/2022/1/16/sudan-pro-democracy-group-to-take-part-in-un-brokered-talks?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/01/2022]
- Al Jazeera, *Sudan protesters sceptical military will step aside*, 06/07/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/7/6/sudan-protesters-skeptical-military-will-step-aside> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Al Jazeera, *Sudan: Anti-coup voices being silenced to subdue the resistance*, 22/04/2022, <https://www.aljazeera.com/opinions/2022/4/22/sudan-anti-coup-voices-being-silenced-to-subdue-the-resistance> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Al Jazeera, *Sudanese authorities raid offices of 2019 massacre tribunal*, 09/03/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/3/9/sudanese-authorities-raid-offices-of-2019-massacre-tribunal> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Al Jazeera, *Thousands return to Sudan streets demanding end of military rule*, 01/07/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/7/1/thousands-rally-in-sudan-day-after-9-killed-during-protests> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Al Jazeera, *Two prominent Sudanese leaders critical of military detained*, 09/02/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/9/two-prominent-sudanese-critics-of-military-detained> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Al Jazeera, *Writing on the wall: Why Hamdok exit was only a 'matter of time'*, 03/01/2022, https://www.aljazeera.com/news/2022/1/3/writing-on-the-wall-why-hamdok-exit-was-only-matter-of-time?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]
- AP News, *EU denounces violence against anti-coup protesters in Sudan*, 18/01/2022, https://apnews.com/article/european-union-omar-al-bashir-middle-east-africa-sudan-e2d158d147c4884bd09a84caca90188d?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/01/2022]

- AP News, *Sudan forces disperse anti-coup protesters, arrest dozens*, 08/11/2021, <https://apnews.com/article/middle-east-africa-sudan-omar-al-bashir-united-nations-554af6bafed1d43758a1798cd023696c8?> [geraadpleegd op 08/11/2021]
- AP News, *Sudan military leaders reinstate deposed prime minister*, 22/11/2021, https://apnews.com/article/sudan-coup-prime-minister-reinstated-6436e01313e15111ba619076280fe00b?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 29/11/2021]
- AP News, *Sudan protest group rejects UN offer for talks with military*, 09/01/2022, https://apnews.com/article/middle-east-africa-sudan-omar-al-bashir-united-nations-b01ac974559aa7651305a5f829c27ecc?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]
- AP News, *Sudan's reinstated premier says government to be independent*, 23/11/2021, https://apnews.com/article/middle-east-africa-sudan-3c5a3a56f4cedc2b144cc78e1dcb3f76?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/01/2022]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) (Watson D.), *Appetite for Destruction: The Military Counter-Revolution in Sudan*, 29/10/2021, <https://acleddata.com/2021/10/29/appetite-for-destruction-the-military-counter-revolution-in-sudan/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *10 Conflicts to Worry About in 2022: Sudan. Mid-Year Update*, 07/2022, <https://acleddata.com/10-conflicts-to-worry-about-in-2022/sudan/mid-year-update/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *10 Conflicts to Worry About in 2022: Sudan. Military factions enhance their power amid spreading violence*, 2022, <https://acleddata.com/10-conflicts-to-worry-about-in-2022/sudan/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Data Africa*, via export tool geraadpleegde update: 09/09/2022, <https://www.acleddata.com/data/> [geraadpleegd op 14/09/2022]
- Article 19, *Sudan: Military must immediately stop crackdown on Freedom of Expression and Assembly*, 24/11/2021, <https://www.article19.org/resources/sudan-military-must-immediately-stop-crackdown-on-freedom-of-expression-and-assembly/> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Associated Press (AP), *BBC says Sudan arrested 3 of its journalists amid protests*, 07/02/2022, https://apnews.com/article/middle-east-africa-media-sudan-arrests-ab09c150983aafc7729c5935954a667e?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Associated Press (AP), *Ex-Sudan official detained as 2 killed in anti-coup protests*, 14/02/2022, <https://apnews.com/article/omar-al-bashir-khartoum-africa-sudan-middle-east> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Associated Press (AP), *Sudan's military rulers step up crackdown, arrest activists*, 11/02/2022, <https://apnews.com/article/omar-al-bashir-africa-sudan-middle-east-khartoum> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Associated Press (AP), *Top general says military to leave Sudan political talks*, 04/07/2022, <https://apnews.com/article/middle-east-africa-sudan-2af01512a5df8c71da848272ad0ab8a3>
- Associated Press (AP), *UN expert in Sudan to verify rights violations after coup*, 21/02/2022, <https://apnews.com/article/middle-east-africa-sudan-united-nations> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Asylum Research Centre (ARC), *Sudan: Query Response: The situation in Khartoum and Omdurman – An update (4th edition)*, 28/06/2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2074709.html> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Ayin Network, *Detained for nothing: military resorts to mass arbitrary arrests*, 10/04/2022, https://3ayin.com/en/detained-2/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Ayin Network, *Military authorities target the education sector*, 03/04/2022, <https://3ayin.com/en/education-targeted/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Ayin Network, *The 6 April "Earthquake" protest: new levels of engagement*, 08/04/2022, https://3ayin.com/en/6aprilprotests/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Ayin Network, *The former regime is back – Burhan reinstates the National Congress Party*, 25/05/2022, <https://3ayin.com/en/ncp-returns/>

- BBC, *Sudan protesters: Ready to die for freedom*, 23/01/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-60082119> [geraadpleegd op 24/01/2022]
- BBC, *Sudan: BBC investigation shows abuse of female demonstrators*, 22/03/2022, <https://www.bbc.com/news/av/world-africa-60514266> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- BBC, *Sudan's feared secret police make a comeback*, 05/02/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-60245133> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- BBC, *Sudan's military reinstates ousted civilian PM Hamdok*, 21/11/2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-59364349> [geraadpleegd op 29/11/2021]
- Chr. Michelsen Institute (CMI), *An opportunity to be seized*, 31/01/2022, <https://www.cmi.no/news/2916-an-opportunity-to-be-seized> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Clingendael, *The West's struggle in Sudan: Standing with the people while being stuck with the coup regime*, 20/07/2022, https://www.clingendael.org/sites/default/files/2022-07/Policy_brief_The_Wests_struggle_in_Sudan.pdf [geraadpleegd op 13/09/2022]
- Darfur24, *Sudan Police: 77 protesters arrested, including 5 children*, 01/03/2022, <https://www.darfur24.com/en/2022/03/01/sudan-police-77-protesters-arrested-including-5-children> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- European Council on Foreign Relations (ECFR) (Gallopini, J-B.), *Bad company: How dark money threatens Sudan's transition*, 09/06/2020, https://ecfr.eu/publication/bad_company_how_dark_money_threatens_sudans_transition/ [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Foreign Policy, *Why Won't Biden Support Sudan's Democracy Movement?*, 07/01/2022, <https://foreignpolicy.com/2022/01/07/sudan-coup-democracy-protests-military-biden/> [geraadpleegd op 13/01/2022]
- France24, *Répression des manifestants antiputsch : nouvelle journée meurtrière au Soudan*, 01/09/2022, <https://www.france24.com/fr/afrique/20220701-r%C3%A9pression-des-manifestants-anti-putsch-nouvelle-journ%C3%A9e-meurtri%C3%A8re-au-soudan> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Frontline Defenders, *Sudanese and International organisations call for an end on attacks against Sudanese women human rights defenders and protesters*, 19/11/2021, <https://www.frontlinedefenders.org/en/statement-report/sudanese-and-international-organisations-call-end-attacks-against-sudanese-women> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Google Maps, *Khartoum*, s.d., <https://www.google.com/maps/@15.5964542,32.5329009,11z> [geraadpleegd op 01/12/2018]
- Human Rights Watch (HRW) (Osman M.), *Sudanese Forces Should Stop Abuses Against Protesters*, 29/10/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/10/29/sudanese-forces-should-stop-abuses-against-protesters> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: Hundreds of Protesters Detained, Mistreated*, 28/04/2022, <https://www.hrw.org/news/2022/04/28/sudan-hundreds-protesters-detained-mistreated> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: Ongoing Clampdown on Peaceful Protesters*, 03/02/2022, https://www.hrw.org/news/2022/02/03/sudan-ongoing-clampdown-peaceful-protesters?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Insecurity Insight, *Violence Against or Obstruction of Health Care in Sudan (26 January - 28 February 2022)*, 09/03/2022, <https://reliefweb.int/report/sudan/violence-against-or-obstruction-health-care-sudan-26-january-28-february-2022> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Insecurity Insight, *Violence Against or Obstruction of Health Care in Sudan - January 2022 update*, 20/01/2022, https://reliefweb.int/report/sudan/violence-against-or-obstruction-health-care-sudan-january-2022-update?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/01/2022]
- Insecurity Insight, *Violence Against or Obstruction of Health Care in Sudan since the military coup on October 25 - (17-30 November 2021)*, 30/11/2021, <https://reliefweb.int/report/sudan/violence-against-or-obstruction->

[health-care-sudan-military-coup-october-25-17-30?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter](#) [geraadpleegd op 13/01/2022]

Institute of Development Studies (IDS) (McGranahan G. et al.), *The Urban Land Nexus and Inclusive Urbanisation in Dar es Salaam, Mwanza and Khartoum: Briefing Note 1*, 02/2020, https://www.researchgate.net/publication/340949631_The_Urban_Land_Nexus_and_Inclusive_Urbanisation_in_Dar_es_Salaam_Mwanza_and_Khartoum_Briefing_Note_1 [geraadpleegd op 16/02/2021]

International Crisis Group (ICG) (Boswell A.), *A Breakthrough in Sudan's Impasse?*, 12/08/2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/breakthrough-sudans-impasse> [geraadpleegd op 16/09/2022]

International Crisis Group (ICG), *Sudan: Toward a Reset for the Transition*, 27/01/2022, https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/sudan-toward-reset-transition?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 01/09/2022]

International Crisis Group (ICG), *Sudan's Imperilled Transition: Policy Recommendations for the U.S.*, 02/02/2022, https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/sudans-imperilled-transition-policy-recommendations-us?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 01/09/2022]

Jeune Afrique, *Soudan : Abdallah Hamdock jette l'éponge*, 03/01/2022, https://www.jeuneafrique.com/1289156/politique/soudan-abdallah-hamdock-jette-leponge/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]

Jeune Afrique, *Soudan : au cœur des « marches du million » contre les putschistes*, 19/02/2022, <https://www.jeuneafrique.com/1315445/politique/soudan-au-coeur-des-marches-du-million-contre-les-putschistes> [geraadpleegd op 01/09/2022]

Le Monde, *Au Soudan, un « Conseil révolutionnaire » pour chapeauter les sit-in contre la junte militaire*, 08/07/2022, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2022/07/08/au-soudan-un-conseil-revolutionnaire-pour-chapeauter-les-sit-in-contre-la-junte-militaire_6133954_3212.html [geraadpleegd op 16/09/2022]

Le Monde, *Répression à balles réelles au Soudan : enquête sur la journée meurtrière du 30 juin*, 04/09/2022, https://www.lemonde.fr/international/video/2022/09/04/repression-a-balles-reelles-au-soudan-enquete-sur-la-journee-meurtriere-du-30-juin_6140165_3210.html [geraadpleegd op 16/09/2022]

Le Point, *Soudan : les services de renseignements retrouvent leurs pleins pouvoirs*, 29/12/2021, https://www.lepoint.fr/afrique/soudan-les-services-de-renseignements-retrouvent-leurs-pleins-pouvoirs-29-12-2021-2458518_3826.php [geraadpleegd op 13/01/2022]

MENA Solidarity Network, *Powering the uprising: Sudan's Resistance Committees*, 05/11/2021, <https://menasolidaritynetwork.com/2021/11/04/powering-the-uprising-sudans-resistance-committees/> [geraadpleegd op 08/11/2021]

Middle East Monitor (MEMO), *Sudanese Professionals Association announces suspension of membership of 5 affiliated bodies*, 04/07/2020, <https://www.middleeastmonitor.com/20200704-sudanese-professionals-association-announces-suspension-of-membership-of-5-affiliated-bodies/> [geraadpleegd op 13/09/2022]

Mondiaal Nieuws (MO*), *Voor het eerst maakt Soedan een staatsgreep én een revolutie mee*, 07/03/2022, <https://www.mo.be/interview/voor-het-eerst-maakt-soedan-een-staatsgreep-n-eeen-revolutie-mee> [geraadpleegd op 02/09/2022]

Ministerie van Buitenlandse Zaken - Nederland, *Algemeen ambtsbericht Sudan van augustus 2022*, 08/2022, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2022/08/31/algemeen-ambtsbericht-sudan-van-augustus-2022> [geraadpleegd op 13/09/2022]

Netblocks, *Internet disrupted in Sudan amid protests against military junta*, 30/06/2022, <https://netblocks.org/reports/internet-disrupted-in-sudan-amid-protests-against-military-junta-QAdPrkAl> [geraadpleegd op 16/09/2022]

New York Times, The (NYT), *'Democracy Is Life': The Grass-Roots Movement Taking On Sudan's Generals*, 07/02/2022, <https://www.nytimes.com/2022/02/07/world/africa/sudan-protest-movement.html?smid=tw-share> [geraadpleegd op 01/09/2022]

- Radio Dabanga, *Urgent Appeal on Racism and Hate Speech in Sudan*, 15/04/2022, <https://www.dabangasudan.org/uploads/media/625c46bf38e47.pdf> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *'Day of the Barricades' – Sudan capital paralysed*, 23/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/day-of-the-barricades-sudan-capital-paralysed> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *'Grave violations and systematic sexual harassment against minors in Omdurman'*, 07/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/grave-violations-and-systematic-sexual-harassment-against-minors-in-omdurman> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *115th protester killed in Sudan, Hausa demonstrate against violence*, 22/07/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/115th-protester-killed-in-sudan-hausa-demonstrate-against-violence> [geraadpleegd op 14/09/2022]
- Radio Dabanga, *At least 200 injured in 'Break the Chains' Marches of the Millions in Sudan*, 22/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/at-least-200-injured-in-break-the-chains-marches-of-the-millions> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Detainees released during UN expert visit 'presents false picture' on human rights in Sudan*, 22/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/detainees-released-during-un-expert-visit-presents-false-picture-on-human-rights-in-sudan> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Detentions continue in wake of Sudan coup*, 03/11/2021, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/detentions-continue-in-wake-of-sudan-coup?> [geraadpleegd op 08/11/2021]
- Radio Dabanga, *Girl of 14 held in Sudan junta detention campaign*, 23/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/girl-of-14-held-in-sudan-junta-detention-campaign> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Hemeti 'astonished' as Sudan opposition groups eschew AU-IGAD-UN dialogue*, 11/05/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/hemeti-astonished-as-sudan-opposition-groups-eschew-au-igad-un-dialogue> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Hundreds of Sudanese protesters detained on June 30, at least 40 still missing*, 05/07/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/hundreds-of-sudanese-protesters-detained-on-june-30-at-least-40-still-missing> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Injured protesters detained leaving Sudan hospital*, 16/01/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/injured-protesters-detained-leaving-sudan-hospital?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/01/2022]
- Radio Dabanga, *Intense attack on the social media accounts of Sudan activists*, 25/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/intense-attack-on-the-social-media-accounts-of-activists-and-resistance-committees> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *International call for Sudan to release detainees*, 13/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/international-call-for-sudan-to-release-detainees> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Int'l envoys from the Troika and EU have started talks in Sudan*, 29/04/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/int-l-envoys-from-the-troika-and-eu-have-started-talks-in-sudan> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Khartoum resistance: 'Marches of the Millions every Monday in February'*, 02/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/khartoum-resistance-marches-of-the-millions-every-monday-in-february> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Lawyers fear for the life of tortured detainee*, 08/07/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/lawyers-fear-for-the-life-of-tortured-detainee> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Lawyers: Protestors accused of policeman's murder subject to torture in Sudan's Kober prison*, 18/04/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/lawyers-protestors-accused-of-policeman-s>

[murder-subject-to-torture-in-sudan-s-kober-prison?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter](#) [geraadpleegd op 02/09/2022]

Radio Dabanga, *More detentions in Sudan – civil disobedience, anti-coup protests continue*, 07/11/2021, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-detentions-in-sudan-civil-disobedience-anti-coup-protests-continue?> [geraadpleegd op 08/11/2021]

Radio Dabanga, *More than 38 activists detained yesterday, over 100 detainees on hunger strike*, 18/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-than-38-activists-detained-yesterday-over-100-detainees-on-hunger-strike> [geraadpleegd op 01/09/2022]

Radio Dabanga, *Mysterious injuries during yesterday's Marches of the Millions in Sudan*, 13/05/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/mysterious-injuries-during-yesterday-s-marches-of-the-millions-in-sudan> [geraadpleegd op 16/09/2022]

Radio Dabanga, *News photographers detained in Sudan*, 13/01/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/news-photographers-detained-in-sudan?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]

Radio Dabanga, *Number of protest sit-ins growing in Sudan*, 04/07/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/number-of-protest-sit-ins-growing-in-sudan> [geraadpleegd op 16/09/2022]

Radio Dabanga, *Outcry from Sudan activists amid rising deaths, detentions*, 17/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/outcry-from-sudan-activists-amid-rising-deaths-arrests> [geraadpleegd op 01/09/2022]

Radio Dabanga, *Photojournalist covering yesterday's Marches of the Millions severely injured by Sudanese security forces*, 22/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/photojournalist-covering-yesterday-s-marches-of-the-millions-severely-injured-by-sudanese-security-forces> [geraadpleegd op 02/09/2022]

Radio Dabanga, *Protests across Sudan continue despite 'coup force' blockades*, 08/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/protests-across-sudan-continue-despite-coup-force-blockades> [geraadpleegd op 14/09/2022]

Radio Dabanga, *Relatives demand Sudan junta free 17 detained anti-graft committee members*, 02/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/relatives-demand-sudan-junta-free-17-detained-anti-graft-committee-members> [geraadpleegd op 02/09/2022]

Radio Dabanga, *Resistance Committees in Sudan capital release new charter 'to overthrow October 25 coup'*, 28/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/resistance-committees-in-sudan-capital-release-new-charter-to-overthrow-october-25-coup> [geraadpleegd op 02/09/2022]

Radio Dabanga, *Sudan activists held in new detention campaign*, 18/05/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-activists-held-in-new-detention-campaign> [geraadpleegd op 16/09/2022]

Radio Dabanga, *Sudan authorities detain Empowerment Removal Committee members*, 10/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-authorities-detain-empowerment-removal-committee-members> [geraadpleegd op 01/09/2022]

Radio Dabanga, *Sudan authorities release 17 political detainees, 70 still held*, 10/05/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-authorities-release-17-political-detainees-70-still-held> [geraadpleegd op 16/09/2022]

Radio Dabanga, *Sudan coup media curbs – journalists lament mass violations*, 27/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-coup-media-curbs-journalists-lament-mass-violations> [geraadpleegd op 01/09/2022]

Radio Dabanga, *Sudan Emergency Lawyers: 'More than 90 people continue to be detained despite lifting of State of Emergency'*, 02/06/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-emergency-lawyers-more-than-90-people-continue-to-be-detained-despite-lifting-of-state-of-emergency> [geraadpleegd op 16/09/2022]

- Radio Dabanga, *Sudan forces detain Nuba activists in South Kordofan*, 01/11/2021, [https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-forces-detain-nuba-activists-in-south-kordofan?](https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-forces-detain-nuba-activists-in-south-kordofan?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter) [geraadpleegd op 08/11/2021]
- Radio Dabanga, *Sudan forces fire live ammo, tear gas on demo – five civilians dead*, 31/12/2021, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-forces-fire-live-ammo-tear-gas-on-demo-five-civilians-dead?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan in limbo following PM Hamdok's resignation*, 04/01/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-in-limbo-following-pm-hamdok-s-resignation?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 13/01/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan Intelligence agent sentenced to death by hanging*, 15/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-intelligence-agent-sentenced-to-death-by-hanging> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan junta releases four anti-graft committee members*, 26/04/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-junta-releases-four-anti-graft-committee-members> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan lawyers: 'Security forces terrorise and spread fear'*, 15/04/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-lawyers-security-forces-terrorise-and-spread-fear?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan lecturers on strike after 'unconstitutional' university dismissals*, 31/03/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-professors-on-strike-after-unconstitutional-university-dismissals?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan witnesses surge in lawlessness, especially by 'men in uniform'*, 18/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-witnesses-surge-in-lawlessness-especially-by-men-in-uniform> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan: Pro-democracy as well as pro-military groups working on proposals for new govt*, 31/08/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-pro-democracy-as-well-as-pro-military-groups-working-on-proposals-for-new-govt> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan: Pro-democracy as well as pro-military groups working on proposals for new govt*, 31/08/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-pro-democracy-as-well-as-pro-military-groups-working-on-proposals-for-new-govt> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan's Gen El Burhan threatens to expel UNITAMS head for 'interference'*, 02/04/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-s-gen-el-burhan-threatens-to-expel-unitams-head-for-interference> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudan's National Accord Forces announce political vision*, 24/08/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-s-national-accord-forces-announces-its-political-aims> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudanese journalist arrested for protest coverage*, 31/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-journalist-arrested-for-protest-coverage> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *Sudanese journalists attacked and detained during yesterday's Marches of the Millions*, 14/01/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-journalists-attacked-and-detained-during-yesterday-s-marches-of-the-millions?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/01/2022]
- Radio Dabanga, *UN Human Rights Commissioner strongly condemns abuses in Sudan*, 08/03/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/un-human-rights-commissioner-strongly-condemns-abuses-in-sudan> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio Dabanga, *UNITAMS talks: Sudan grassroots committees to prepare 'political charter'*, 17/01/2022, https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/unitams-talks-sudan-grassroots-committees-to-prepare-political-charter?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/01/2022]

- Radio Dabanga, *UNITAMS: 'Inspiring visions' during consultation on Sudan's political process*, 15/02/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/unitams-inspiring-visions-during-consultation-on-sudan-s-political-process> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Radio Dabango, *More clarity on plans of newly formed Sudanese Alliance of Forces for Radical Change*, 26/07/2022, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/more-clarity-on-plans-of-newly-formed-sudanese-alliance-of-forces-for-radical-change> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Radio france international (RFI), *Soudan: des représentants de partis politiques visés par une nouvelle vague d'arrestations*, 09/02/2022, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220209-soudan-des-repr%C3%A9sentants-de-partis-politiques-vis%C3%A9s-par-une-nouvelle-vague-d-arrestations> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Radio france internationale (RFI), *Soudan: la junte militaire au pouvoir libère des prisonniers politiques*, 28/04/2022, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220427-soudan-la-junte-militaire-au-pouvoir-lib%C3%A8re-des-prisonniers-politiques> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- REDRESS & PLACE, *Sudan: Human Rights Two Years After Al-Bashir's Removal*, 04/2021, https://redress.org/wp-content/uploads/2021/04/REDRESS_PLACE-Joint-UPR-Submission-Designed.pdf [geraadpleegd op 16/09/2022]
- REDRESS, PLACE, Darfur Bar Association (DBA) & the Emergency Lawyers' Committee (ELC), *"Taken from Khartoum's Streets": Arbitrary arrests, incommunicado detentions, and enforced disappearances under Sudan's emergency laws*, 03/2022, <https://redress.org/wp-content/uploads/2022/03/Emergency-Measures-in-Sudan-EN.pdf> [geraadpleegd op 13/09/2022]
- REDRESS, *Sudan: Central Reserve Police. Briefing March 2022*, 03/2022, <https://redress.org/wp-content/uploads/2022/03/Briefing-Central-Reserve-Police.pdf> [geraadpleegd op 13/09/2022]
- REDRESS, *Torture-tainted trials in Sudan*, 09/2022, <https://redress.org/wp-content/uploads/2022/09/Torture-Tainted-Trials-in-Sudan-Final-ENG.pdf> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Reporters Without Borders, *Press freedom under siege after military coup in Sudan*, 05/11/2021, <https://rsf.org/en/press-freedom-under-siege-after-military-coup-sudan> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Responsible Statecraft (Mashamoun J.), *Buying time: Burhan's strategy in Sudan*, 31/01/2022, <https://responsiblestatecraft.org/2022/01/31/buying-time-burhans-strategy-in-sudan/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Reuters, *Sudanese protesters released after weeks-long detention*, 24/02/2022, <https://www.reuters.com/world/africa/sudanese-protesters-released-after-weeks-long-detention-2022-02-24/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Reuters, *Sudan's resistance committees take centre stage in fight against military rule*, 03/02/2022, <https://www.reuters.com/world/africa/sudans-resistance-committees-take-centre-stage-fight-against-military-rule-2022-02-02/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Sudan Tribune, *Continued violent crackdown means rejection of UN efforts to end Sudan's crisis: FFC*, 18/02/2022, <https://sudantribune.com/article255436/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Sudan Tribune, *Former rebels meet to discuss roadmap to end Sudanese crisis*, 23/03/2022, <https://sudantribune.com/article256854/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Sudan Tribune, *Hemetti denies knowledge of protesters' detention in Sudan*, 17/02/2022, <https://sudantribune.com/article255400/> [geraadpleegd op 01/09/2022]
- Sudan Tribune, *SRF groups call Sudan's constitutional declaration parties to form new transnational govt*, 27/03/2022, <https://sudantribune.com/article257001/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Sudan Tribune, *Sudan files lawsuit against combating sexual violence official over UNITAMS report*, 07/04/2022, <https://sudantribune.com/article257484/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Sudan Tribune, *Sudan TV bans political talk show on army directive*, 14/04/2022, <https://sudantribune.com/article257703/> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Sudan Tribune, *Sudan's council of ministers reinstates dismissed staff members*, 06/03/2022, <https://sudantribune.com/article256025/> [geraadpleegd op 02/09/2022]

- Sudan Tribune, *Sudan's GIS gets temporary power to arrest civilians*, 27/12/2021, <https://sudantribune.com/article253483/> [geraadpleegd op 13/09/2022]
- Sudan Tribune, *Sudan's military leader lifts state of emergency*, 29/05/2022, <https://sudantribune.com/article259525/> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Sudan Tribune, *Sudanese official confirms rape case by Security forces*, 16/03/2022, <https://sudantribune.com/article256523/> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- Sudan Tribune, *Two killed during anti-coup protests in Khartoum*, 28/05/2022, <https://sudantribune.com/article259466/> [geraadpleegd op 14/09/2022]
- Sudan Tribune, *Umma party rejects partnership with Sudan's military leaders*, 17/05/2022, <https://sudantribune.com/article258915/> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Sudanese Archive, *Violence in Khartoum on January 17, 2022 anti-coup protest*, 30/03/2022, <https://sudanesearchive.org/en/investigations/jan17> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- Tahrir Institute of Middle East Policy (TIMEP), *Navigating a Participatory Political Process in Sudan Amid a Military Coup*, 07/09/2022, <https://timep.org/commentary/analysis/navigating-a-participatory-political-process-in-sudan-amid-a-military-coup/> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- The Economist, *The army tightens its grip on Sudan's political transition*, 25/11/2021, https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2021/11/25/the-army-tightens-its-grip-on-sudans-political-transition?utm_ [geraadpleegd op 29/11/2021]
- The Guardian (Osman M.), *Sudan's military is brutally suppressing protests – global action is needed*, 22/03/2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/22/sudan-military-brutally-suppressing-protests-global-action-needed> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- The Guardian, *'Our friends didn't die in vain': Sudan's activists aim to topple military regime*, 28/05/2022, https://www.theguardian.com/world/2022/may/28/sudan-resistance-protests-bashir-regime?CMP=Share_iOSApp_Other [geraadpleegd op 16/09/2022]
- The Guardian, *Protests in Sudan after alleged gang-rape of young woman by security forces*, 16/03/2022, https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/16/protests-in-sudan-after-alleged-gang-rape-of-young-woman-by-security-forces?CMP=Share_iOSApp_Other [geraadpleegd op 02/09/2022]
- The Guardian, *Sudan security forces clash with protesters against military coup*, 24/05/2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/may/24/sudan-security-forces-clash-with-protesters-against-military-coup> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- The Guardian, *Sudan's new community squad sparks fears of a return to 'morality policing'*, 19/08/2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/aug/19/sudan-community-squad-morality-policing-fears> [geraadpleegd op 13/09/2022]
- The New Arab, *Sudan's intensifying crackdown on pro-democracy protests*, 06/05/2022, <https://english.alaraby.co.uk/analysis/sudans-intensifying-crackdown-pro-democracy-protests> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- The New Humanitarian (TNH), *In post-coup Sudan, hunger set to double as humanitarian needs grow*, 15/04/2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2022/04/15/post-coup-sudan-protest-hunger-humanitarian-needs> [geraadpleegd op 02/09/2022]
- The New Humanitarian (TNH), *Sudan hunger: 'Children are facing the threat of death'*, 09/09/2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2022/09/09/Sudan-hunger-Children-are-facing-the-threat-of-death> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- The Washington Post, *In Sudan, anti-military protests continue to fill the streets*, 08/07/2022, <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/07/08/sudan-coup-leaders-burham-tripartite-talks-/?s=09> [geraadpleegd op 16/09/2022]
- UN News, *Sudan: 15 attacks on health facilities and workers in two months*, 12/01/2022, <https://news.un.org/en/story/2022/01/1109612> [geraadpleegd op 13/01/2022]

United Kingdom Home Office (UK Home Office), *Report of a fact-finding mission to Khartoum, Sudan; Conducted between 10 and 17 August 2018*, 11/2018,
https://www.ecoi.net/en/file/local/1452806/1226_1543569310_sudan-ffm-report-2018-nad-returns.pdf
[geraadpleegd op 16/02/2021]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the situation of human rights in the Sudan (A/HRC/50/22)*, 07/06/2022,
<https://reliefweb.int/report/sudan/report-office-united-nations-high-commissioner-human-rights-situation-human-rights-sudan-ahrc5022-enar> [geraadpleegd op 16/09/2022]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in the Sudan and the activities of the United Nations Integrated Transition Assistance Mission in the Sudan. S/2022/172*, 02/03/2022, pp. 2-3,
https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2022_172.pdf [geraadpleegd op 13/09/2022]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in the Sudan and the activities of the United Nations Integrated Transition Assistance Mission in the Sudan. S/2022/667*, 02/09/2022,
https://unitams.unmissions.org/sites/default/files/sg_reportenglish_0.pdf [geraadpleegd op 16/09/2022]

United States (US) Department of the Treasury, *Treasury Sanctions Sudanese Central Reserve Police for Serious Human Rights Abuse*, 21/03/2022, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0668> [geraadpleegd op 02/09/2022]

Voice of America (VOA), *Sudan Frees Ex-Officials in Effort to End Political Impasse*, 27/04/2022,
<https://www.voanews.com/a/sudan-frees-ex-officials-in-effort-to-end-political-impasse-/6547813.html>
[geraadpleegd op 13/09/2022]

World Bank, *Data : Population, total – Sudan*, s.d.,
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=SD> [geraadpleegd op 01/02/2021]

World Population Review, *Sudan Population 2018*, 16/06/2018,
<http://worldpopulationreview.com/countries/sudan-population/> [geraadpleegd op 01/12/2018]